

Scan

การศึกษาปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา

นายสุริยะ พุ่มน้อย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2550

A Study of Factors Determining the Liquor Tax

Mr. Suriya Pumnoi

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Economics**

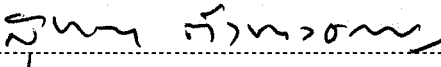
School of Economics

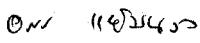
Sukhothai Thammathirat Open University

2007

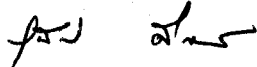
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษาปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา
ชื่อและนามสกุล นายสุริยะ พุ่มน้อย
แขนงวิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา ตั้งทางธรรม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา ตั้งทางธรรม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อรรถนงค์ ฉัยปวง)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์สุณีย์ ศิลพิพัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
วันที่ 24 เดือน กันยายน พ.ศ. 2551

ชื่อการศึกษาค้านว่าอิสระ การศึกษาปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา
 ผู้ศึกษา นายสุริยะ พุ่มน้อย ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา ตั้งทางธรรม ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา 2) เพื่อศึกษาผลกระทบจากมาตรการปรับอัตราภาษีสุราของรัฐบาล 3) เพื่อศึกษาผลกระทบจากการใช้มาตรการของรัฐบาลเพื่อจำกัดการบริโภค

การศึกษาใช้แบบจำลอง OLS และใช้ข้อมูลทศนิยมแบบอนุกรมเวลารายไตรมาสตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ถึงไตรมาสที่สองของปี พ.ศ. 2551 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ราคาสุราขาว ราคาสุราแม่โขง จำนวนคดี ค่าปรับ มาตรการปรับอัตราภาษีและมาตรการจำกัดการบริโภค ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุราคือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ราคาสุราขาว ราคาสุราแม่โขง จำนวนคดี ค่าปรับและมาตรการจำกัดการบริโภคโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นเท่ากับ 2.42 -1.30 1.00 -0.35 0.37 และ -0.23 ตามลำดับ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ส่วนมาตรการปรับอัตราภาษีไม่มีผลต่อรายได้ภาษีสุรา

การศึกษาการปรับอัตราภาษีสุราของรัฐบาล พบว่าผู้ผลิตและผู้นำเข้าจะผลกระทบภาษีให้กับผู้บริโภคโดยการปรับเพิ่มราคาขายปลีก มีผลให้ผู้บริโภคลดการบริโภคลงและรัฐมีรายได้ลดลง แต่จากการศึกษาพบว่ามาตรการปรับอัตราภาษีสุราไม่เป็นปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุราเนื่องจากผู้บริโภคเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคโดยทดแทนการบริโภคสุราประเภทหรือชนิดอื่นที่มีคุณภาพลดลงหรือใกล้เคียงกัน หรือบริโภคสุราหนีภาษีและสุราเถื่อน อีกทั้งผู้ได้รับอนุญาตทำสุราและนำเข้าสุราใช้กลยุทธ์ทางราคาในการแข่งขันทางธุรกิจโดยไม่ผลกระทบภาษีให้กับผู้บริโภค แต่ยอมรับภาระภาษีไว้เองและยังมีการปรับลดราคาลงอีกด้วย เพื่อเป็นการรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดไว้

การศึกษาการใช้มาตรการของรัฐบาลเพื่อจำกัดการบริโภค พบว่าเป็นการควบคุมการบริโภคภายในกลุ่มของเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี และในกลุ่มผู้เดินทางใช้รถสาธารณะ ที่มีผลกระทบทำให้รายได้ภาษีสุราลดลง เพราะผลจากมาตรการที่ทำให้หาซื้อสุราได้ยากขึ้น และนอกจากนี้ยังมีบทลงโทษที่กำหนดไว้ชัดเจนอีกด้วย

คำสำคัญ ปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ สำเร็จลงด้วยความเอื้อเฟื้อและความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ตั้งทางธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งท่านได้แนะนำรวมทั้งให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินการจนกระทั่งการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณ กรมสรรพสามิต และกระทรวงการคลัง ที่ได้มอบทุนการศึกษาระดับปริญญาโทภายในประเทศ ประจำปีการศึกษา 2549 ในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่อาจารย์ทุกท่านและสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ได้มอบความรู้ให้แก่ผู้วิจัยจนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในครั้งนี้

สุริยะ พุ่มน้อย

กรกฎาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	๗
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
สมมติฐานการวิจัย.....	2
ขอบเขตการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2 แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	4
แนวคิดที่เกี่ยวข้อง.....	4
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
สรุป.....	7
บทที่ 3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตและการจัดเก็บภาษีสุรา.....	8
การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต.....	8
โครงสร้างภาษีสรรพสามิต.....	12
กฎหมายเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต.....	13
ประเภทสุรา.....	13
การบริหารการจัดเก็บภาษีสุรา.....	14
อัตราภาษีสุราที่จัดเก็บในปัจจุบัน.....	22
บทที่ 4 ระเบียบวิธีวิจัย.....	23
รูปแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา.....	23
แหล่งข้อมูล.....	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์.....	27
1. ปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา.....	28
2. ผลกระทบจากมาตรการปรับอัตราภาษีของรัฐบาล.....	29
3. ผลกระทบจากการใช้มาตรการของรัฐบาลเพื่อจำกัดการบริโภค.....	31
บทที่ 6 การอภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะ.....	32
การอภิปรายผล.....	32
สรุป.....	33
ข้อเสนอแนะ.....	34
บรรณานุกรม.....	37
ภาคผนวก	39
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	39
ประวัติผู้ศึกษา.....	47

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 รายได้ภาษีสรรพสามิต ปีงบประมาณ 2546 - 2550.....	2
ตารางที่ 3.2 ประมาณการรายได้และการจัดเก็บภาษีสุรา ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2542 - 2551.....	18
ตารางที่ 4.3 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	25

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมสรรพสามิตเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลังที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษีจากสินค้าและบริการที่อยู่ในความรับผิดชอบ 18 ประเภท คือ สุรา (รวมเบียร์) ยาสูบ ไฟ น้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน รถยนต์ เครื่องไฟฟ้า เครื่องดื่ม พรหม แก้วและเครื่องแก้ว เครื่องหอมและเครื่องสำอาง จักรยานยนต์ แบตเตอรี่ สารทำลายชั้นบรรยากาศ สนามม้า สนามกอล์ฟ สถานอาบน้ำอบตัวและนวด ไนท์คลับและดิสโก้เทค และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ และปัจจุบันสุราเป็นสินค้าที่จัดเก็บได้เป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็น ร้อยละ 30 ของรายได้ภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บ (ตารางที่ 1.1)

สุราเป็นสินค้าที่ประชาชนไม่ควรบริโภค เพราะจะก่อให้เกิดผลเสียแก่สุขภาพอนามัยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และจะเป็นการทำลายสังคมส่วนรวม การผลิตสินค้าประเภทนี้ออกจำหน่ายในประเทศก็ดี หรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรก็ดี ทำให้สังคมต้องได้รับความเสียหาย เพราะฉะนั้น ผู้ผลิตสุราและผู้ดื่มสุราจึงควรต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่สังคมตามสมควร การชดเชยค่าเสียหายนี้ได้จัดทำออกมาในรูปภาษีเป็นทางหารายได้ให้แก่รัฐ คือ จัดเก็บภาษีสุรา

ดังนั้น กรมสรรพสามิตจึงเป็นหน่วยงานจัดเก็บภาษีสุรา และเป็นหน่วยงานที่ใช้นโยบายภาษีเพื่อลดการบริโภค รวมถึงการใช้มาตรการห้ามขายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และห้ามขายสุราบริเวณสถานศึกษา ศาสนสถาน และสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการหารายได้เพื่อนำไปพัฒนาประเทศอีกด้วยจึงเป็นนโยบายที่ขัดแย้ง ซึ่งมีความจำเป็นต้องมีการศึกษารายได้ภาษีสุรามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงรายได้ภาษีสุรา การกำหนดรายได้ภาษีสุราไว้ในระดับที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจที่ตอบสนองต่อ นโยบายในการหารายได้เข้ารัฐ และมีระดับที่เหมาะสมสำหรับการลดการบริโภคจากการใช้มาตรการของรัฐบาลในการรณรงค์ลดการบริโภค เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีและคำนึงถึงประชาชน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบจากการดำเนินนโยบาย อีกทั้งมีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด (หนีภาษี หลีกเลี่ยงภาษี) เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดเก็บภาษีให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด อีก

ทั้งยังเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคจากสุราปลอม และสุราเถื่อนที่มีสารปนเปื้อนเป็นอันตรายต่อสุขภาพและชีวิตของผู้บริโภค

ตารางที่ 1.1 รายได้ภาษีสรรพสามิต ปีงบประมาณ 2546 – 2550

หน่วย : ล้านบาท

ประเภท ปีงบประมาณ	2546	2547	2548	2549	2550
สุรา	62,662.79	68,930.10	74,102.82	73,355.79	85,385.77
น้ำมันและ ผลิตภัณฑ์น้ำมัน	73,604.75	76,996.02	76,458.21	70,744.00	76,943.95
รถยนต์	56,473.89	65,011.81	58,759.63	59,814.87	55,843.80
ยาสูบ	33,288.86	36,325.08	38,192.61	35,651.06	41,823.82
เครื่องดื่ม	8,620.52	9,349.60	10,105.71	10,764.94	11,735.30
อื่นๆ	11,990.16	19,160.70	21,776.45	23,765.00	15,498.71
รวม	246,640.97	275,773.31	279,395.43	274,095.66	287,231.35

ที่มา : กรมสรรพสามิต .

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา
2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากมาตรการปรับอัตราภาษีสุราของรัฐบาล
3. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการใช้มาตรการของรัฐบาลเพื่อจำกัดการบริโภค

สมมติฐานการวิจัย

1. การเปลี่ยนแปลงรายได้ภาษีสุราจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
2. การเปลี่ยนแปลงรายได้ภาษีสุราจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับราคาสุรา การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี และมาตรการจำกัดการบริโภค

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุราโดยใช้ข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2544–2551

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา
2. ทำให้ทราบถึงผลกระทบจากมาตรการปรับอัตราภาษีสุราของรัฐบาล
3. ทำให้ทราบถึงผลกระทบจากมาตรการของรัฐบาลเพื่อจำกัดการบริโภค
4. เป็นแนวทางในการศึกษาต่อสำหรับสินค้าอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

บทที่ 2

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ในสังกัดกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ได้กล่าวถึงสาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรเกิดจากสาเหตุที่แตกต่างกันอย่างน้อย 2 ประเภท คือ (Choudhry Nurun N. 1975, 494-509)

1. การเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากสาเหตุตามธรรมชาติ (automatic response)

รายได้ภาษีอากรอาจแปรเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจแม้ว่ารัฐบาลจะมิได้ปรับเปลี่ยนมาตรการทางด้านภาษีอากรเลย หากประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น รัฐบาลจะมีภาษีเพิ่มขึ้นโดยอัตโนมัติ รายได้ภาษีอากรหลายต่อหลายประเภทขึ้นอยู่กับภาวะทางเศรษฐกิจ ในยามที่เศรษฐกิจรุ่งเรือง การค้าขายตัว รัฐบาลย่อมสามารถจัดเก็บภาษีได้มากขึ้น จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีในกรณีเหล่านี้ มิได้เกิดจากการปรับเปลี่ยนมาตรการทางภาษีหากแต่เกิดจากสาเหตุตามธรรมชาติ กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจะชักนำให้รายได้ภาษีเปลี่ยนแปลงโดยอัตโนมัติ

2. การเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากปรับเปลี่ยนมาตรการทางภาษี (discretionary response)

ในบางกรณีได้ใช้อำนาจ (discretion) ในการปรับเปลี่ยนมาตรการทางภาษีอากร ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร มาตรการเหล่านี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1 การเปลี่ยนแปลงฐานภาษี ไม่ว่าจะมีการขยายฐานภาษีอากรด้วยการจัดเก็บภาษีอากรประเภทใหม่ ซึ่งยังไม่เคยจัดเก็บมาก่อน หรือการลดฐานภาษีด้วยการเลิกจัดเก็บภาษีอากรที่เคยจัดเก็บอยู่ก่อนแล้ว

2.2 การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี

2.3 การเปลี่ยนแปลงวิธีการบริหารการจัดเก็บภาษี

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงรายได้ภาษีอากรโดยรวม (total response) จึงประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากสาเหตุตามธรรมชาติ (automatic response) และการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการปรับเปลี่ยนมาตรการทางภาษีของรัฐบาล (discretionary response)

ดั่งสมการ

$$\Delta_{TR} = \Delta_{AT} + \Delta_{DR}$$

โดยที่

Δ_{TR} = การเปลี่ยนแปลงรายได้ภาษีอากรโดยรวม

Δ_{AT} = การเปลี่ยนแปลงรายได้ภาษีอากร โดยอัตโนมัติ

Δ_{DR} = การเปลี่ยนแปลงรายได้ภาษีอากรอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง
มาตรการทางภาษีอากรของรัฐบาล

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เจริญ สร้างถิ่น (2541) ศึกษาเรื่อง ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และสังคมจากการผลิตสุราเถื่อนในเขตอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อหาปริมาณการผลิต การจำหน่าย และการบริโภคสุราเถื่อนและรายได้ในรูปแบบของภาษีสรรพสามิตที่รัฐสูญเสียไปหาสาเหตุที่ประชาชนยังยึดอาชีพการผลิตและจำหน่าย ตลอดจนยังนิยมดื่มสุราเถื่อน และเพื่อนำผลการศึกษานี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาต่อไป

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ผู้กระทำผิดข้อหา ผลิต จำหน่าย บริโภค และมีสุราเถื่อนในครอบครอง จำนวน 112 ราย ที่สำนักงานสรรพสามิต อำเภอสันป่าตอง ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2541 ผลการศึกษา พบว่าผู้กระทำผิดเรื่องสุราเถื่อน 2/3 เป็นเพศชายและ 1/3 เป็นเพศหญิง เป็นผู้มีอายุระหว่าง 31-40 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 44.6) รองลงไปเป็นผู้มีอายุระหว่าง 30-40 ปี, 41-50 ปี ร้อยละ 22.3 และ 16.1 ตามลำดับในจำนวนผู้กระทำผิด 112 ราย เป็นผู้กระทำผิดข้อหาเรื่องการผลิตสุราเถื่อน 39 ราย ผลิตสุราเถื่อนเฉลี่ยประมาณ 422 ขวดต่อเดือน (5,064 ขวด/ปี/คน) ทำให้มีรายได้ 3,367.95 บาท/เดือน/คน (40,415.4 บาท/ปี/คน) ทำให้รัฐสูญเสียเงินภาษี 8,440/เดือน/คน (101,280 บาท/ปี/คน) ดังนั้น รัฐสูญเสียเงินภาษี = 3,949,920 บาท/ปี ผู้ผลิต ร้อยละ 94.9 ทราบว่าการผลิตสุราเถื่อนเป็นการทำผิดกฎหมาย และร้อยละ 84.6 เคยถูกจับ ร้อยละ 74.4 ของผู้กระทำผิดยังไม่คิดจะเลิกทำธุรกิจนี้ เพราะไม่มีอาชีพอื่นที่ทำรายได้ดีกว่านี้ สุราเถื่อนได้รับความนิยมมากกว่า จำหน่ายได้ง่ายและขายดี เนื่องจากราคาไม่แพง และรสชาติดีกว่าสุราขาวจากโรงงาน

ผู้กระทำผิดฐานดื่มสุราเถื่อนมี 74 ราย จากจำนวนผู้กระทำผิดทั้งหมด 112 ราย ร้อยละ 27 เป็นผู้เคยถูกจับ ร้อยละ 70.3 ทราบอันตรายของการดื่มสุราเถื่อน แต่ก็ยังดื่มต่อไปและมีเพียงร้อยละ 2.7 เท่านั้น ที่เคยเข้ารับการรักษาโรคพิษสุราในโรงพยาบาล

พรรณนา ช่างเพชร (2544) ศึกษาเรื่องผลกระทบของภาษีต่ออุปสงค์สุราผลไม้ไทย และสุราผลไม้ต่างประเทศ การศึกษานี้มุ่งที่จะศึกษาถึงประสิทธิภาพของภาษีสรรพสามิตที่มีต่อสุราผลไม้นำเข้า โดยเป็นการวิเคราะห์ร่วมกันระหว่างอุปสงค์การบริโภค ซึ่งจะศึกษาถึงอิทธิพลของตัวแปรต่างๆ ที่มีต่อการบริโภค ความสามารถในการทดแทนสุราผลไม้นำเข้าด้วยสุราผลไม้ไทย และกลยุทธ์ในการปรับตัวทางด้านราคาของผู้นำเข้าซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์ผลกระทบจากภาษีในประเด็นหลัก คือ ผลต่อการบริโภค ผลต่อดุลการค้า ผลต่อรายได้รัฐจากภาษีและผลต่ออุตสาหกรรมสุราผลไม้ไทยในการทดแทนสุราผลไม้นำเข้า

ผลการศึกษาในส่วนของอุปสงค์การบริโภค พบว่าราคาสุราผลไม้นำเข้าและรายได้ผู้บริโภคเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเป็นอย่างมาก ดังนั้นนโยบายราคาจึงมีประสิทธิภาพในการลดการบริโภค ส่วนผลของการทดแทนกัน พบว่าสุราผลไม้ไทยไม่สามารถทดแทนสุราผลไม้นำเข้าได้ดีนัก แสดงให้เห็นว่านโยบายด้านราคาไม่ใช่นโยบายที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการบริโภคสุราผลไม้ไทยแทนสุราผลไม้ต่างประเทศ

ส่วนผลการวิเคราะห์ผลจากภาษีที่มีต่อสุราผลไม้นำเข้า ซึ่งเป็นการพิจารณาร่วมกันระหว่างอุปสงค์การบริโภคและกลยุทธ์ของผู้นำเข้าสุราผลไม้ พบว่าการปรับขึ้นของอัตราภาษีสรรพสามิตในอัตราสูงอย่างต่อเนื่องในอดีต ได้ส่งผลให้การบริโภคลดลง นอกจากนี้ยังสามารถลดการขาดดุลการค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามรัฐต้องสูญเสียรายได้จากภาษีไปบางส่วน

ไพจิตร ศรียุกต์รัตน์ (2544) ศึกษาเรื่อง โครงสร้างตลาดและปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย การศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลาเป็นระยะเวลา 11 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532-2542 โดยรวบรวมจากหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชนมาวิเคราะห์ถึงสภาพโดยทั่วไปของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยอาศัยรูปแบบการวิเคราะห์แบบ *Seemingly Unrelated Equation Model* เพื่อหาคำตอบให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว

อุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ว่าจะเป็น เบียร์ สุรา หรือไวน์ ต่างเป็นธุรกิจประเภทที่ต้องการลูกค้าในกลุ่มที่ใกล้เคียงกัน จึงมีการแข่งขันกันสูงมาก ประกอบกับปัจจุบันผู้บริโภคได้หันมาดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่ำ วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาโครงสร้างตลาด และลักษณะความต้องการของผู้บริโภครวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำหรับให้ผู้ผลิตใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการผลิต

จากการศึกษาโครงสร้างตลาดผูกขาดคู่การแข่งขันเสรี ย่อมส่งผลให้มีผู้ประกอบการเพิ่มมากขึ้น ผลผลิตเพิ่มขึ้น การโฆษณาสินค้าเพิ่มขึ้น ราคาสินค้าถูกลง และส่งผลให้มีการบริโภค

เครื่องคัมแอลกอฮอล์แต่ละชนิดเพิ่มขึ้น รวมทั้งการนำไปสู่การลดการนำเข้าสินค้าและเพิ่มการส่งออกสินค้าด้วย

ผลจากการวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบของปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการบริโภคเครื่องคัมแอลกอฮอล์แต่ละชนิด พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการบริโภคเบียร์ คือ ราคาเบียร์ มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -0.8801 สำหรับราคาไวน์ ค่าใช้จ่ายโฆษณาเบียร์ และรายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อคน มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.6955, 0.1576 และ 0.9776 ตามลำดับ ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการบริโภคสุรา คือ ราคาสุรา โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -0.4894 สำหรับราคาไวน์ ค่าใช้จ่ายโฆษณาสุรา และรายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อคน มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.5127, 0.0341 และ 0.4958 ตามลำดับ โดยสุราและเบียร์ไม่ได้เป็นสินค้าที่ทดแทนกัน สำหรับไวน์ซึ่งเป็นสินค้าตัวใหม่ในตลาดเครื่องคัมแอลกอฮอล์การโฆษณาขอมเป็นสิ่งที่จะต้องเป็นอย่างมาก ประกอบกับถ้ามีไวน์ราคาถูกเพิ่มขึ้น ผู้บริโภคย่อมมีโอกาสเลือกบริโภคได้เพิ่มขึ้นด้วย

สรุป

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ในสังกัดกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) กล่าวไว้หากประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น รัฐบาลจะมีภาษีเพิ่มขึ้นโดยอัตโนมัติ รายได้ภาษีขึ้นอยู่กับภาวะทางเศรษฐกิจ ดังนั้นผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) จึงเป็นปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา การศึกษาของ เจริญ สร้างถิ่น พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ภาษีสุราได้แก่ สุราเถื่อนหรือสุราหนีภาษี การศึกษาของพรธนา ช่างเพชร พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ภาษีสุราได้แก่ การปรับอัตราภาษีสุรา และจากการศึกษาของ ไพจิตร ศรีบุศย์รัตน์ พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ภาษีสุรา คือ ราคาสุรา ข้อสรุปที่ได้นี้จะประโยชน์ในการกำหนดแบบจำลองสำหรับการศึกษานี้ต่อไป

บทที่ 3

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตและการจัดเก็บภาษีสุรา

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในแต่ละสินค้าและบริการมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเป็นรายได้ภาษีสรรพสามิต แหล่งที่มารายได้ที่สำคัญของรัฐบาลส่วนมากจัดเก็บจากแหล่งผลิตภายในประเทศ และเลือกเก็บเฉพาะสินค้าที่สำคัญหรือมีผู้บริโภคมก โดยเฉพาะในกรณีที่ประเทศเกิดสงคราม หรือเกิดภาวะยุ่งยากทางการเงิน รัฐบาลมักใช้วิธีเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิต หรือกำหนดประเภทสินค้าที่ต้องเสียภาษีชนิดนี้เพิ่ม เช่น กรณีประเทศไทยในระบอบสงครามโลกครั้งที่สอง ปรากฏว่าภาษีสรรพสามิตทำรายได้ให้กว่าครึ่งของงบประมาณรายรับทั้งหมด เพราะระบอบนั้นรายได้ด้านอากรศุลกากรลดลงเนื่องจากปริมาณการค้าต่างประเทศตกต่ำลง (อนุก เรือรถวาร 2524, 169)

2. เพื่อควบคุมการบริโภค เป็นการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากการบริโภคสินค้าที่เกิดผลภายนอก (negative externality) ในลักษณะต่าง ๆ เช่น มลภาวะทางเสียง น้ำเสีย อากาศเสีย เป็นต้น รัฐจึงเก็บภาษีเพื่อให้การใช้สินค้าและบริการสินค้าที่เกิดผลภายนอก ครอบคลุมถึงต้นทุนทางสังคม (social cost) ที่เกิดขึ้นด้วย สินค้าดังกล่าวนี้ ได้แก่ เบตเตอรี่ รถจักรยานยนต์ หินอ่อนและหินแกรนิต ศูนย์บริการถ่ายน้ำมันเครื่อง การดำเนินการควบคุมการผลิตสุรา ผู้ผลิตสุราจะต้องแจ้งสูตรและกรรมวิธีการผลิตสุราให้กรมสรรพสามิตเห็นชอบต่อการผลิต เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้บริโภคสุราที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน

3. เพื่อจำกัดการอุปโภคบริโภคสินค้าบางชนิด การเก็บภาษีสรรพสามิตประเภทนี้เป็นนโยบายของรัฐบาลที่พิจารณาเห็นว่าสินค้าบางประเภทเป็นสินค้าที่ประชาชนไม่ควรบริโภค เพราะจะก่อให้เกิดผลเสียแก่สุขภาพอนามัยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และจะเป็นการทำลายสังคมส่วนรวม การผลิตสินค้าประเภทนี้ออกจำหน่ายในประเทศก็ดี หรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรก็ดี ทำให้สังคมต้องได้รับความเสียหาย สินค้าดังกล่าวนี้ ได้แก่ สุรา ยาสูบ เป็นต้น การดื่มสุราจะเป็นเหตุให้บุคคลผู้ดื่มต้องเสียสุขภาพอนามัย เกิดปัญหาภายในครอบครัวและอาจจะก่อให้เกิดอาชญากรรมในสังคม เพราะฉะนั้นผู้ผลิตสุราและผู้ดื่มสุราจึงควรต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่สังคมตามสมควร การชดใช้ค่าเสียหายนี้จัดทำออกมาในรูปภาษีเป็นทางหารายได้ให้แก่รัฐ คือจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

4. เพื่อสร้างความเป็นธรรมแก่สังคม เพราะผู้มีรายสูงโดยปกติบริโภคสินค้าและใช้บริการที่มีคุณภาพสูงและฟุ่มเฟือย ก็ควรต้องเสียภาษีมากกว่าผู้มีรายได้ต่ำ ซึ่งจำเป็นต้องบริโภคสินค้าและบริการที่จำเป็น อีกทั้งกิจการบางอย่างที่จะมีผลประโยชน์ตกแก่คนบางกลุ่ม คนกลุ่มนั้นก็ควรต้องเสียภาษี

5. เพื่อส่งเสริมการออม การเก็บภาษีสรรพสามิตจะทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น การบริโภคลดลงจึงก่อให้เกิดการออมของบุคคลหรือครัวเรือน ทำให้ระบบเศรษฐกิจมีเงินทุนที่จะนำไปใช้ในการลงทุนในด้านต่าง ๆ ได้ การเก็บภาษีสรรพสามิตเพื่อส่งเสริมการออม ได้แก่ การเก็บภาษีสรรพสามิตจากรถยนต์ โคมไฟ ปัจจุบันภาษีสรรพสามิตมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมากโดยสามารถจัดเก็บได้คิดเป็นร้อยละ 30 ของรายได้ทั้งหมด และสามารถจัดเก็บรายได้เป็นอันดับสองรองจากกรมสรรพากร นับว่าภาษีสรรพสามิตเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศเพื่อนำไปพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จากภาวะปัจจุบันบทบาทของภาษีสรรพสามิตมีความสำคัญมากขึ้นกล่าวคือ โครงสร้างภาษีอากรเปลี่ยนไปอย่างมากเมื่อก่อนรายได้ส่วนใหญ่มาจากกรมสรรพากรและกรมศุลกากร แต่ปัจจุบันนโยบายของประเทศมีการใช้มาตรการทางภาษี ซึ่งเป็นการลดอากรศุลกากรตามข้อตกลงขององค์การการค้าโลก จึงทำให้รายได้จากภาษีศุลกากรลดลง ดังนั้นภาษีสรรพสามิตจึงมีบทบาทสำคัญในการทำรายได้ให้กับรัฐในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีมักจะขัดแย้งกันเอง นั่นคือ ถ้าหากรัฐมุ่งจัดเก็บภาษีสรรพสามิตเพื่อรายได้มากกว่าที่จะควบคุมการบริโภคหรือส่งเสริมคุณภาพสังคมย่อมด้อยลง และในทางกลับกันหากรัฐมีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมหรือส่งเสริมให้ได้ผลเป็นส่วนใหญ่แล้ว ผลประโยชน์ในด้านรายได้ย่อมถดถอยลงเช่นกัน

ความสำคัญของการเก็บภาษีการขายเฉพาะ ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ในการเลือกประเภทสินค้าและบริการ ถ้าใช้หลักเกณฑ์ในการเลือกไม่เหมาะสมอาจก่อให้เกิดผลเสียในการใช้ทรัพยากรของประเทศได้ สำหรับหลักเกณฑ์ในการเลือกเท่าที่ใช้อยู่ในปัจจุบันสามารถแยกได้ ดังนี้ (อรุณ ธรรมโน 2518, 239-244)

1. สินค้าที่การบริโภคอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพและศีลธรรมอันดี (sumptuary excise) การเลือกจัดเก็บภาษีจากสินค้าประเภทนี้ เนื่องจากเหตุผล 2 ประการ

ประการแรก การบริโภคสินค้าประเภทนี้ถ้ามากเกินไปจะก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ

ประการที่สอง การบริโภคสินค้าชนิดนี้จะก่อให้เกิดต้นทุนทางสังคม เป็นต้นว่า การดื่มสุรามากไปจะทำความเดือดร้อนให้แก่สังคมหลายประการ ทำให้เสียสุขภาพ รัฐจะต้องให้การรักษาพยาบาล เป็นต้น

ทั้งนี้เกิดข้อขัดแย้งว่าทำไมรัฐจึงไม่ห้ามการบริโภค ซึ่งมีรัฐบาลบางประเทศได้เคยใช้วิธีห้ามการบริโภค เช่น ห้ามผลิตสุรา แต่เหตุการณ์ก็ปรากฏว่าสินค้าสุรา ถึงแม้ว่าจะเกิดผลเสียต่อผู้บริโภคก็ตาม แต่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีความต้องการบริโภคสุราอยู่ถ้าหากห้ามการบริโภคก็จะทำให้มีการผลิตสุราเถื่อนเกิดขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องห้าม โดยการตั้งอัตราภาษีสูง ๆ จะเหมาะสมกว่า แต่ถ้าตั้งอัตราภาษีสูงจนเกินไปก็เป็นการส่งเสริมให้มีการผลิตสุราเถื่อนมากขึ้น เพราะการใช้นโยบายด้านภาษีอากรจะทำให้มีการบริโภคสินค้านี้น้อยลงผลเสียหลายต่าง ๆ ก็จะเบาบางลง รัฐจะมีรายได้จำนวนหนึ่งไปชดเชยผลเสียต่อสังคมที่เกิดขึ้น

หลักเกณฑ์นี้เป็นหลักเกณฑ์ที่ประเทศแทบทั่วโลกยอมรับและใช้สำหรับการเก็บภาษีจากสินค้าประเภทสุรา ยาสูบ ไฟ และสถานบริการ

2. สินค้าที่มีลักษณะฟุ่มเฟือย (luxury excise) การจัดเก็บภาษีการขายเฉพาะจากสินค้าที่มีลักษณะฟุ่มเฟือยเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ผู้ใช้สินค้าฟุ่มเฟือยควรจะต้องรับภาระมากกว่าผู้ใช้สินค้าจำเป็นต่อการครองชีพ เหตุผลที่ควรเก็บสินค้าฟุ่มเฟือยก็เพื่อ

ประการแรก เพื่อเป็นการสร้างความเป็นธรรมในสังคม ผู้มีรายได้สูงโดยปกติบริโภคสินค้าและใช้บริการที่มีคุณภาพสูงและฟุ่มเฟือย ก็ควรต้องเสียภาษีมากกว่าผู้มีรายได้ต่ำซึ่งจำเป็นต้องบริโภคสินค้าและบริการที่จำเป็น

ประการที่สอง เพื่อเป็นการส่งเสริมการประหยัด เพราะเมื่อสินค้าฟุ่มเฟือยต้องรับภาษีสูงก็จะทำให้ราคาแพงขึ้นประชาชนจะได้บริโภคสินค้านั้นน้อยลง จะทำให้การออมสูงขึ้นเพราะการออมทรัพย์ยังเป็นสิ่งที่ดีและเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการสร้างความเติบโตในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา

ประการที่สาม เมื่อภาษีนี้จำกัดการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยก็จะทำให้มีทรัพยากรเหลือ จากการลดการผลิตสินค้าฟุ่มเฟือยเพื่อนำไปใช้ผลิตสินค้าและบริการอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของสังคม

ลักษณะของสินค้าฟุ่มเฟือย เป็นสินค้าของกลุ่มที่มีรายได้สูง เป็นสินค้าที่อุปสงค์มีความยืดหยุ่นมาก (เป็นสินค้าที่ไม่จำเป็นต่อการครองชีพ) แต่การหาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์เป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างยาก นอกจากนี้จะพบว่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ของสินค้าเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาด้วย อีกทั้งเป็นสินค้าที่ไม่เลือกบริโภคแล้วไม่กระทบกระเทือนต่อสุขภาพและศีลธรรมอันดีของประชาชน สินค้าในกลุ่มนี้ เช่น แก้วและเครื่องแก้ว ผลิตภัณฑ์เครื่องหอมและน้ำหอม รถยนต์ เรือยอชต์ สนามกอล์ฟ เป็นต้น

3. สินค้าที่ได้รับผลประโยชน์เป็นพิเศษจากกิจการของรัฐ (benefit-based excise) มีเหตุผล 2 ประการ

ประการแรก จะช่วยให้ระบบภาษีอากรมีความเหมาะสมยุคิธรรม เมื่อรัฐบาลเก็บภาษีเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ อยู่แล้ว แต่เนื่องจากกิจการของรัฐบางประการให้ประโยชน์แก่คนบางกลุ่มอย่างเห็นได้ชัด คนกลุ่มอื่นมิได้รับ ดังนั้นจึงควรเก็บภาษีจากคนกลุ่มที่ได้รับประโยชน์เป็นพิเศษ หลักเกณฑ์ข้อนี้ถือเป็นหลักเกณฑ์ที่ประเทศต่าง ๆ ได้นำมาใช้เพื่อเก็บภาษีสินค้าประเภทน้ำมันปิโตรเลียมโดยถือหลักว่าเมื่อรัฐบาลสร้างถนนต่าง ๆ ขึ้น ผู้ที่ได้รับประโยชน์คือผู้ใช้รถยนต์ ดังนั้นจึงควรจัดเก็บภาษีจากผู้ใช้รถยนต์ตามจำนวนที่ได้ใช้ถนน โดยศึกษาว่า ถ้าผู้ใช้รถยนต์คนใดใช้ถนนมากก็จะต้องใช้น้ำมันมาก จึงควรเก็บภาษีจากน้ำมัน และหลาย ๆ ประเทศในโลกมีบทบัญญัติไว้ชัดเจนว่าให้นำรายได้จากภาษีน้ำมันไปใช้เฉพาะการสร้างถนนเพียงอย่างเดียว (ear-marked) จะนำไปใช้ในกิจการอื่นไม่ได้

ประการที่สอง เนื่องจากนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า (import substitution industry) ได้รับประโยชน์พิเศษจากมาตรการต่าง ๆ ของรัฐทั้งด้านภาษีอากรและอื่น ๆ จนสามารถตั้งอยู่ได้และทำให้รายได้ด้านอากรศุลกากรที่เคยได้จากการส่งสินค้าเหล่านั้นเข้ามาในประเทศต้องขาดหาย จึงควรเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าและบริการเหล่านั้นเป็นการทดแทน

4. หลักเกณฑ์เบ็ดเตล็ด (miscellaneous excise) ในบางโอกาสรัฐบาลจะมีความจำเป็นที่ต้องการรายได้หรือต้องการจำกัดการผลิตสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการเฉพาะ ก็จัดให้มีการเก็บภาษีสรรพสามิตด้วย เช่น ในยามสงคราม รัฐบาลจำเป็นต้องริบเร่งผลิตสินค้าเพื่อความต้องการด้านทหารมากกว่าสินค้าเพื่อสนองความต้องการด้านพลเรือน ก็พยายามจะแบ่งวัตถุดิบจากการผลิตด้านพลเรือนไปสู่การผลิตด้านทหาร เช่น ในระยะสงครามโลกครั้งที่สองรัฐบาลสหรัฐอเมริกาจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากถุงน่องสุภาพสตรี เพื่อให้มีการใช้ในลอนน้อยลง และมีการนำในลอนไปผลิตร่มชูชีพมากขึ้น และในยามรัฐบาลต้องการใช้จ่ายเงินจำนวนหนึ่ง เพื่อบรรเทาความทุกข์ยากของคนจน หรือต้องการใช้ประโยชน์ทางการเมือง แต่ไม่มีเงินก็อาจจะเรียกเก็บภาษีจากสินค้าบางประเภทขึ้นเป็นพิเศษเพื่อสนองความต้องการนั้น ๆ

5. หลักเกณฑ์เพื่อคุณภาพชีวิตสิ่งแวดล้อม นอกจากหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ปัจจุบันประเทศมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น ดังนั้น หลักเกณฑ์เพื่อคุณภาพชีวิตสิ่งแวดล้อมจึงมีความสำคัญหลักเกณฑ์หนึ่งที่ควรนำมาพิจารณาในการเลือกสินค้าในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต นั่นคือ การเลือกสินค้าประเภทนี้ควรมีการจัดเก็บภาษีเป็นพิเศษ ที่ทำให้เกิดผลเสียต่อคุณภาพชีวิตและผลเสียต่อสภาพแวดล้อม เช่น การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากเบตเตอรี รถจักรยานยนต์ เป็นต้น

โครงสร้างภาษีสรรพสามิต

ลักษณะของโครงสร้างอัตราภาษีสรรพสามิตเป็นการจัดเก็บแบบภาษีรวมใน (inclusive tax) ถึงแม้ฐานภาษีของแต่ละสินค้าจะแตกต่างกันตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต กำหนดให้ราคาขาย ณ โรงอุตสาหกรรมใช้เป็นมูลค่าในการคำนวณภาษีจะต้องเป็นราคา ณ โรงอุตสาหกรรมที่ได้รวมภาษีสรรพสามิตไว้แล้ว หรือในกรณีนำเข้าจะต้องเป็นราคา ซี.ไอ.เอฟ. บวกอากรขาเข้าบวกภาษีหรือค่าธรรมเนียมอื่นที่ได้รวมภาษีสรรพสามิตไว้แล้ว

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิต คือ ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้ประกอบกิจการสถานบริการ ผู้นำเข้าซึ่งสินค้าตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตกำหนดให้เป็นผู้เสียภาษี เป็นต้น

ฐานภาษี ในการคำนวณภาษีแบ่งฐานภาษีเป็น 2 กรณี คือ

1) ฐานภาษีตามสภาพ (specific) เป็นการเก็บภาษีตามสภาพตามสิ่งของหรือสินค้า โดยใช้เป็นฐานภาษีในการคำนวณ เช่น เก็บตามจำนวนเป็นหน่วย เป็นชิ้น เป็นต้น หรือเก็บตามน้ำหนัก เป็นต้น การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามสภาพเป็นที่นิยมกันมากในประเทศต่าง ๆ เพราะจัดเก็บได้สะดวกทั้งฝ่ายผู้จัดเก็บและผู้เสียภาษีโดยใช้เจ้าหน้าที่คอยควบคุมปริมาณสินค้าที่ผลิตได้ และคำนวณภาษีตามจำนวนที่ส่งออกจำหน่าย จึงเป็นวิธีการที่ประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ ผู้เสียภาษีไม่ต้องยุ่งยากในการยื่นเอกสารหลักฐานประกอบการเสียภาษี ขจัดปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีซึ่งจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษีด้วยกัน และสามารถจัดเก็บได้ในจำนวนที่ค่อนข้างแน่นอนและสม่ำเสมอ ไม่ว่าราคาสินค้าจะสูงขึ้นหรือต่ำลงก็ตาม ซึ่งสินค้าที่เสียภาษีในระบบนี้ ได้แก่ สุราและไฟ

2) ฐานภาษีตามมูลค่า (ad valorem) เป็นการเก็บภาษีตามราคาของสินค้า โดยกำหนดอัตราภาษีเป็นร้อยละของราคา เช่น เก็บอัตราภาษีสรรพสามิตในอัตราร้อยละ 10 ของราคาน้ำมันที่ผลิตออกจำหน่าย เป็นต้น การเก็บภาษีตามราคานี้จำนวนเงินภาษีที่เก็บได้ย่อมเพิ่มขึ้นตามราคาที่สูงขึ้น ในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามราคา มักจะประสบปัญหายุ่งยากในการตีราคาทรัพย์สินให้เป็นที่พอใจทั้งฝ่ายผู้จัดเก็บและผู้เสียภาษี เพราะราคาสินค้าย่อมแปรเปลี่ยนไปได้ในแต่ละระยะเวลาสถานที่ และการผลิตสินค้าชนิดเดียวกันของแต่ละโรงงานก็อาจมีต้นทุนและราคาขายแตกต่างกัน

กฎหมายเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต

นับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 เป็นต้นมา รัฐบาลได้นำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า จึงมีผลให้กรมสรรพสามิตได้มีการปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสินค้าและบริการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบภาษีมูลค่าเพิ่มยิ่งขึ้น โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายดังนี้

1. พระราชบัญญัติไฟ พ.ศ. 2486
2. พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493
3. พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509
4. พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527
5. พระราชบัญญัติพิภคัยตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527

ประเภทของสุรา

สุรา หมายความว่า รวมถึง วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับน้ำสุราหรือซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา

สุราแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ สุราแช่ และสุรากลั่น

1. สุราแช่ หมายความว่า สุราที่ยังไม่ได้กลั่นและให้หมายความรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกิน 15 ดีกรีด้วย เช่น เบียร์, ไวน์ เป็นต้น

เบียร์ คือ สุราที่ทำจากข้าวมอลต์ ดอกฮอปหรือข้าว

สุราแช่ผลไม้ คือ สุราที่ทำจากองุ่น แบ่งออกเป็น 2 พวก คือ

1. ทำจากองุ่นเขียว
2. ทำจากองุ่นแดง

สุราแช่พื้นเมือง คือ

- สุราที่ไม่ได้กลั่น ซึ่งทำจากวัตถุดิบจำพวก น้ำตาล หรือข้าว เช่น กระจ่าง
อุ สาโท
- หากทำจากผลไม้ชนิดอื่น จะต้องระบุชนิดของสุรานั้น ๆ ต่อท้าย เช่น
ไวน์สับปะรด ไวน์มังคุด

2. สุรากลั่น หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้ว และให้ความหมายรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่า 15 ดีกรีด้วย

สุราขาว คือ สุรากลั่นที่ปราศจากเครื่องย้อมหรือสิ่งผสมปรุงแต่งมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี

สุรากลั่นชุมชน คือ สุรากลั่นชนิดสุราขาว มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่า 15 ดีกรี แต่ไม่เกิน 40 ดีกรี

สุราผสม คือ สุรากลั่นที่ใช้สุราขาวหรือสุราสามทับมาปรุงแต่งมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี เช่น เชียงขุน หงส์ทอง แสงทิพย์

สุราปรุงพิเศษ (แม่โขง) คือ สุรากลั่นที่ทำขึ้นโดยใช้กรรมวิธีพิเศษมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี

สุราพิเศษ

- วิสกี้ คือ สุราที่กลั่นจากธัญพืช เช่น ข้าวมอลท์ ข้าว ข้าวโพด มีการเก็บบ่มน้ำสุรา อย่างน้อย 2 ปี ก่อนปรุงแต่งออกจำหน่าย

- บรันดี คือ สุราที่กลั่นจากไวน์องุ่น

สุรากลั่นอย่างอื่น เช่น รัม คือ สุราที่กลั่นจากน้ำตาล หรือกากน้ำตาล

สุราสามทับ คือ สุรากลั่นที่มีแรงแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 80 ดีกรีขึ้นไป

การบริหารการจัดเก็บภาษีสุรา

1. ความเป็นมา

นับแต่ได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2541 ให้เปิดเสรีการผลิตสุราขาวและสุราผสม เช่นเดียวกับสุราพิเศษและสุราแช่ จึงได้กำหนดหลักการและกรอบของการเปิดเสรีการผลิต การจำหน่ายทั้งสุราขาวและสุราผสม ว่ามิได้หมายความว่าผู้ใดจะผลิตสุราได้เองโดยเสรีทุกกรณี กล่าวคือ โรงงานสุราที่ได้รับอนุญาตต้องควบคุมการผลิตให้มีมาตรฐานในด้านคุณภาพตามที่กำหนด ให้ใช้วัตถุดิบในประเทศเป็นส่วนใหญ่และรัฐต้องเข้าควบคุมดูแลในด้านสิ่งแวดล้อม สุขอนามัย รวมทั้งทำให้รัฐมีความมั่นใจว่าจะมีการเสียภาษีให้ถูกต้องเนื่องจากสุราเป็นสิ่งที่โทษต่อสุขภาพของประชาชนไม่จำเป็นต่อการดำรงชีพ อีกทั้งก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยของศีลธรรมอันดีในหมู่ประชาชน

นโยบายของคณะรัฐมนตรีในการกำหนดหลักเกณฑ์ของการเปิดเสรีสุราไว้ 3 ประการ

- 1) ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมและสมดุลของธรรมชาติ เนื่องจากการผลิตสุรามีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ โรงงานสุราจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- 2) ด้านคุณภาพสุราต้องผลิตสุราให้มีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- 3) ด้านการจัดเก็บภาษีสุรา ต้องเสียภาษีสุราตามอัตราที่กฎหมายว่าด้วยสุรากำหนด

2. การจัดเก็บภาษีสุรา

สุราเป็นสินค้าที่ต้องจำกัดการบริโภค เนื่องจากมีผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพ และส่งผลต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ก่อให้เกิดอุบัติเหตุและอาชญากรรมรวมทั้งความเดือดร้อนรำคาญแก่สังคม รัฐจึงต้องกำกับควบคุมดูแลการทำสุราให้มีคุณภาพในด้านมาตรฐานตามที่กำหนด เพื่อที่จะไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคและมีการจัดเก็บภาษีสุราในอัตราที่สูงพอสมควร เพื่อป้องกันการบริโภคสุรามากเกินไป ดังนั้น รัฐจึงใช้พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 เป็นกฎหมายหลักในการจัดเก็บภาษีสุรา โดยการบริหารกิจการอันเกี่ยวกับสุราเรื่องต่าง ๆ ได้ถูกกำหนดให้อยู่ในความควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด เริ่มตั้งแต่การขออนุญาตทำสุรา การนำเข้ามาราชาอาณาจักร การใช้สุราทำสินค้า การขนสุราและการขายสุรา ซึ่งการประกอบกิจการเกี่ยวกับสุราดังกล่าวนี้จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อน

การทำสุรา มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ได้กำหนดให้การทำสุราต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิต ผู้ฝ่าฝืนมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น สุราที่ชาวบ้านทำขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีจึงเป็นสุราที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งคนทั่วไปเรียก “สุราเถื่อน” ซึ่งจะนำสุราเถื่อนนี้มาขอเสียภาษีสุราเพื่อให้เป็นสุราที่ชอบด้วยกฎหมายนั้นไม่ได้ ถึงแม้ว่ารัฐบาลได้ประกาศนโยบายสุราเสรีแล้วก็ตาม การทำสุราของชาวบ้านไม่ว่าจะเพื่อบริโภคเองหรือจำหน่าย ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตก่อน มิฉะนั้นจะถือว่าผิดกฎหมายสุราในการทำหรือจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่

การนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ได้กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะนำสุราเกินกว่า 1 ลิตร เข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตก่อน หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับ

การนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อเป็นตัวอย่างสินค้าหรือเพื่อมิใช่เพื่อการค้าอธิบดีกรมสรรพสามิตผ่อนผันให้นำเข้ามาได้เป็นจำนวนไม่เกิน 10 ลิตร โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงาน

สรรพสามิต สำหรับที่นำเข้ามาทางด่านศุลกากรในเขตกรุงเทพฯ และด่านอื่น ๆ ที่กำหนดในประกาศ กรมสรรพสามิต เรื่อง การนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อเป็นตัวอย่างสินค้าหรือมิใช่เพื่อการค้า

การเสียภาษี มาตรการ 47 และมาตรการ 8 ตรี แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดสุรา อัตราภาษีสุรา ลักษณะของแสดมปีสุรา และอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ไม่เกินอัตราที่กำหนดไว้ท้ายพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และในกรณีที่กำหนดให้เสียภาษีในอัตราทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณให้เสียภาษีสุราในอัตราที่คิดเป็นเงินสูงกว่าแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. สุรานำเข้าในราชอาณาจักร

1.1 ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุรา จะต้องเสียภาษีสำหรับสุราที่ทำได้อ่อนขนออกจากโรงงานสุรา ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง การเสียภาษีให้กระทำโดยการปิดแสดมปีสุราที่ภาชนะบรรจุสุรา ในความควบคุมของพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะออกเป็นกฎกระทรวง กำหนดวิธีการเสียภาษีโดยวิธีอื่นก็ได้ (มาตรา 7)

การเสียภาษีสุรานั้น โดยปกติจะต้องเสียภาษีโดยการปิดแสดมปีสุราที่ภาชนะบรรจุสุรา ยกเว้นเบียร์ ซึ่งตามกฎหมายได้กำหนดให้เบียร์เสียภาษีโดยคำนวณภาษีจากปริมาณน้ำสุราที่วัดได้แทนการปิดแสดมปีสุรา ทั้งนี้เนื่องจากเบียร์เป็นสินค้าที่มีต้นทุนการผลิตสูงปลอมแปลงยาก ต้องใช้กรรมวิธีและวัตถุดิบพิเศษในการทำเบียร์ เช่น ดอกฮอป เป็นต้น ซึ่งการเสียภาษีโดยวิธีอื่นดังกล่าวนี้ช่วยให้เป็นการประหยัดเงินตราของรัฐในการจัดพิมพ์แสดมปีสุรา และต้องส่งเจ้าหน้าที่ไปควบคุมการจัดเก็บภาษีสำหรับเบียร์เป็นจำนวนมาก

1.2 สุราที่ได้รับยกเว้นภาษี หรือได้รับคืนภาษี เนื่องจากส่งออกนอกราชอาณาจักร ถ้านำกลับเข้ามาในราชอาณาจักรให้ผู้นำเข้าเสียภาษีตามอัตราเดียวกับผู้ได้รับอนุญาตทำสุรา (มาตรา 10 ทวิ)

2. สุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ผู้นำเข้าจะต้องเสียภาษีสุราโดยปิดแสดมปีสุราที่ภาชนะบรรจุสุราตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่สุรานั้นมีปริมาณไม่เกิน 1 ลิตร และได้เปิดภาชนะที่บรรจุแล้ว การปิดแสดมปีสุราจะต้องปิดก่อนขนผ่านด่านศุลกากร แต่อธิบดีกรมสรรพสามิตจะอนุญาตให้นำไปปิด ณ สถานที่อื่นในความควบคุมของพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้ (มาตรา 8)

ผู้นำเข้าจะต้องเสียภาษีสุราตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยใช้ราคา ซี. ไอ. เอฟ. ของสุรา บวกด้วยอากรขาเข้า ภาษีสุราตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และเสียภาษีสุราตาม

พระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสุราเป็นฐานในการคำนวณภาษี ทั้งนี้ นอกจากผู้ทำสุราหรือนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรจะมีหน้าที่ต้องเสียภาษีสุราตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 แล้ว ยังมีหน้าที่ต้องเสียภาษีสุราตามพระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสุรา พ.ศ. 2527 เพื่อจัดสรรให้แก่กระทรวงมหาดไทยอีกร้อยละ 10 ของภาษีสุราที่เรียกเก็บตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และต้องเสียเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพร้อยละ 2 ของเงินภาษีสุราด้วย

3. การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสุรา

3.1 ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุรา อาจขอยกเว้นภาษีสุราสำหรับสุราที่ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร โดยปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับ 67 (มาตรา 7 วรรค 2)

3.2 ผู้ส่งสุรารออกไปนอกราชอาณาจักร มีสิทธิได้รับคืนค่าภาษีสำหรับสุราที่ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร โดยปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 10)

3.3 สุราที่ได้เสียภาษีและทำการขนออกจากโรงงานสุราแล้วถ้าเจ้าของพิสูจน์ให้เห็นที่พอใจแก่อธิบดีได้ว่า ได้แปรสภาพไปเองจนไม่สมควรจะใช้ดื่มต่อไป และได้ส่งคืน โรงงานสุรา โดยปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงเจ้าของสุรมีสิทธิได้รับคืนค่าภาษีสุราที่ส่งคืนนั้น (มาตรา 11)

3.4 สำหรับสุราของผู้ได้รับเอกสิทธิ์ตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ต่อองค์การสหประชาชาติหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญา หรือความตกลงกับต่างประเทศ หรือทางการทูต ตามหลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นสุราที่ทำในราชอาณาจักร หรือนำเข้าในราชอาณาจักร ให้ได้รับสิทธิงดเว้น ไม่ต้องเสียภาษี (มาตรา 47 (3))

3.5 ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุรมีสิทธิได้รับงดเว้นไม่เรียกเก็บภาษีสุรากลั่นชนิดสุราสามทับที่นำไปผสมกับน้ำมันเชื้อเพลิง โดยปฏิบัติตามวิธีที่อธิบดีกำหนด (ระเบียบกรมสรรพสามิตว่าด้วยการงดเว้นภาษีสุราสำหรับสุราสามทับที่นำไปผสมน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง พ.ศ. 2544)

3.6 ผู้ได้รับอนุญาตทำสุรมีสิทธิได้รับการงดเว้นไม่เรียกเก็บภาษีสุราสำหรับสุราที่นำไปใช้ในอุตสาหกรรมทำสุรา และมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีสำหรับสุราที่นำไปใช้ในอุตสาหกรรมทำสุราที่ได้เสียภาษีไว้แล้ว โดยปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

4. ขั้นตอนการชำระภาษีและรายได้จากการจัดเก็บภาษีสุรา

4.1 กรณีสุราที่ทำในราชอาณาจักร โรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ทำสุราสามารถเลือกยื่นภาษีได้ ณ กองรายได้ กรมสรรพสามิต หรือสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ที่โรงงานสุราตั้งอยู่

โดยหากยื่นชำระภาษีที่กรมสรรพสามิต กรมสรรพสามิตก็จะทำหนังสือยืนยันการชำระภาษีแจ้งให้สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ที่โรงงานสุราตั้งอยู่ทราบ เพื่อจ่ายแสดมปีให้ต่อไป

4.2 กรณีที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ผู้นำเข้ายื่นชำระภาษี ณ กรมศุลกากร พร้อมกับชำระอากรเข้า แล้วนำหลักฐานใบเสร็จรับเงิน ใบขนส่งสินค้าขาเข้าพร้อมแบบแสดงรายการภาษีสรรพสามิต และภาษีมูลค่าเพิ่ม ใบอนุญาตให้นำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร ใบ INVOICE และใบอนุญาตให้ชนสุรา มายื่นที่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ ให้ทำการตรวจสอบโดยผู้นำเข้า จะต้องกรอกแบบแจ้งขอปิดแสดมปีสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบแล้วถูกต้อง สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่จะทำหนังสือถึงกองรายได้ เพื่อจ่ายแสดมปีให้ผู้นำเข้าแสดมปีสุราไปปิดสุราที่นำเข้าภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ต่อไป

ตารางที่ 3.2 ประมาณการรายได้และการจัดเก็บภาษีสุรา ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2542 – 2551

หน่วย : ล้านบาท

ปี	ประมาณการ	จัดเก็บได้	เปรียบเทียบ	
			จำนวน	ร้อยละ
2542	44,900.00	47,792.24	2,892.24	6.44
2543	42,450.00	34,713.48	-7,736.53	-18.22
2544	40,400.00	38,923.68	-1,476.32	-3.65
2545	41,570.00	53,940.50	12,370.50	29.76
2546	52,340.00	62,662.79	10,322.79	19.72
2547	58,810.03	76,996.02	18,185.99	30.92
2548	77,491.40	76,458.21	-1,033.19	-1.33
2549	80,400.00	70,744.00	-9,626.00	-11.97
2550	77,900.00	85,385.77	7,485.77	9.61
2551	90,502.25	69,234.72	-21,267.53	-23.50

(9 เดือน)

ที่มา : กรมสรรพสามิต .

สุราเป็นสินค้าที่ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพและศีลธรรมอันดี นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดต้นทุนทางสังคมกล่าวคือ มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายรณรงค์ลดการบริโภคอย่างต่อเนื่อง แต่ในขณะเดียวกันรัฐบาลยังคงต้องการหารายได้จาก

ภาษีอากรเพื่อไปพัฒนาประเทศลดจกนการประมาณการรายได้ของรัฐจากการจัดเก็บภาษี
สรรพสามิตประเภทสุรายังคงสูงขึ้นเรื่อย ๆ (ตารางที่ 3.2)

5. การปรับอัตราภาษีสุรา ตั้งแต่ปี 2544 – 2551

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมามีการปรับอัตราภาษีสุรารวม 5 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 กฎกระทรวง ฉบับที่ 118 (พ.ศ.2544) ออกตามความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493
ลงวันที่ 27 มีนาคม 2544

ประเภท	รายละเอียด		เหตุผล
	มูลค่า	ปริมาณ	
1. สุราแช่			
1.1 ชนิดเบียร์	ร้อยละ 55 บาท	ลิตรละ 100 บาท	
1.2 ชนิดไวท์	ร้อยละ 60 บาท	ลิตรละ 100 บาท	
1.3 ชนิดอื่น ๆ	ร้อยละ 25 บาท	ลิตรละ 100 บาท	
	แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์		
2. สุรากลั่น			
2.1 สุราพิเศษ			
วิสกี	ร้อยละ 45 บาท	ลิตรละ 240บาท	
บรันดี	ร้อยละ 30 บาท	ลิตรละ 190 บาท	
อื่น ๆ	ลิตรละ 45 บาท	ลิตรละ 240 บาท	
	นอกจาก 2.1 แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ และ 2.2		
2.2 สุราผสม	ร้อยละ 45 บาท	ลิตรละ 240บาท	
2.3 สุราปรุง	ร้อยละ 45 บาท	ลิตรละ 240บาท	
พิเศษ	แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์		

ครั้งที่ 2 กฎกระทรวง ฉบับที่ 119 (พ.ศ.2544) ออกตามความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493
ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2544

ประเภท	รายละเอียด		เหตุผล
	มูลค่า	ปริมาณ	
1. สุราสามทับ	ร้อยละ 0.1บาท	ลิตรละ 0.05 บาท	

ครั้งที่ 3 กฎกระทรวง กำหนดชนิดของสุราและอัตราภาษีสุรา พ.ศ. 2546
ลงวันที่ 21 มกราคม 2546

ประเภท	รายละเอียด		เหตุผล	
	มูลค่า	ปริมาณ		
1. สุราแช่ เบียร์ ไวท์ สุราแช่พื้นเมือง อื่น ๆ	ร้อยละ 55 บาท ร้อยละ 60 บาท ร้อยละ 25 บาท ร้อยละ 25 บาท	ลิตรละ 100 บาท ลิตรละ 100 บาท ลิตรละ 70 บาท ลิตรละ 70 บาท	โดยที่เป็นการสมควร ปรับปรุงการกำหนดชนิด และอัตราภาษีสุรา เพื่อ กำหนดไว้ใน กฎกระทรวง ฉบับเดียวกันและสมควร เปลี่ยนแปลงอัตราภาษีสุรา สำหรับสุรบางชนิดให้ เหมาะสมกับสภาวะ เศรษฐกิจในปัจจุบัน รวมทั้งเพิ่มชนิดสุราแช่ พื้นเมืองแยกต่างหากจาก สุราแช่ชนิดอื่น อันเป็นการ สนับสนุนนโยบายของรัฐ ในการส่งเสริมพัฒนา ผลผลิตจากภูมิปัญญา ท้องถิ่นและฟื้นฟูเศรษฐกิจ ชุมชน ตลอดจนสนับสนุน เสรีภาพในการประกอบ กิจการหรือประกอบอาชีพ ของประชาชนในท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องออก กฎกระทรวงนี้	
2. สุรากลั่น (สุรา พิเศษ)	วิสกี บรันดี อื่น ๆ	ร้อยละ 50 บาท ร้อยละ 35 บาท ร้อยละ 50 บาท		ลิตรละ 240 บาท ลิตรละ 240 บาท ลิตรละ 240 บาท
(สุราผสม)		ร้อยละ 50 บาท		ลิตรละ 240 บาท
(สุราปรุงพิเศษ)		ร้อยละ 50 บาท		ลิตรละ 240 บาท
(สุราขาว)		ร้อยละ 25 บาท		ลิตรละ 70 บาท
(สุราสามทับ)				
(1) ใช้ในอุตสาหกรรม หรือที่นำไปทำ การแปลงสภาพ	ร้อยละ 2 บาท	ลิตรละ 1 บาท		
(2) ใช้ในการแพทย์ เภสัชกรรมและ วิทยาศาสตร์	ร้อยละ 0.1 บาท	ลิตรละ 0.50 บาท		
(3) อื่น ๆ	ร้อยละ 10 บาท	ลิตรละ 6 บาท		

ครั้งที่ 4 กฎกระทรวง กำหนดชนิดของสุราและอัตราภาษีสุรา พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 2)
ลงวันที่ 6 กันยายน 2548

ประเภท	รายละเอียด		เหตุผล
	มูลค่า	ปริมาณ	
สุรากลั่น (สุราพิเศษ)			
2.1 วิสกี้	ร้อยละ 50 บาท	ลิตรละ 400 บาท	
2.2 บรั่นดี	ร้อยละ 40 บาท	ลิตรละ 400 บาท	
2.3 อื่น ๆ	ร้อยละ 50 บาท	ลิตรละ 400 บาท	
(สุราปรุงพิเศษ)	ร้อยละ 50 บาท	ลิตรละ 400 บาท	
	แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์		

ครั้งที่ 5 กฎกระทรวง กำหนดชนิดของสุราและอัตราภาษีสุรา พ.ศ. 2550 (ฉบับที่ 3)
ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2550

ประเภท	รายละเอียด		เหตุผล
	มูลค่า	ปริมาณ	
2. สุรากลั่น (สุราพิเศษ)	ร้อยละ 50 บาท	ลิตรละ 400 บาท	
(สุราขาว)	ร้อยละ 50 บาท	ลิตรละ 110 บาท	
(สุราขาวผสม)	ร้อยละ 50 บาท	ลิตรละ 280 บาท	

ที่มา : กรมสรรพสามิต .

อัตราภาษีสุราที่จัดเก็บในปัจจุบัน

รายการ	อัตราภาษี		
	ตามมูลค่า ร้อยละ	ตามปริมาณ	
		หน่วย	หน่วยละ (บาท)
1. สุราแช่			
1.1 ชนิดเบียร์	55	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	100
1.2 ชนิดไวน์และสปาร์กกลิงไวน์ที่จำจากองุ่น	60	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	100
1.3 ชนิดสุราแช่พื้นเมือง	25	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	70
1.4 ชนิดอื่นๆ	25	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	70
2. สุรากลั่น			
2.1 ชนิดสุราขาว	25	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	70
2.2 ชนิดสุราผสม	50	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	240
2.3 ชนิดสุราปรุงพิเศษ	50	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	240
2.4 ชนิดสุราพิเศษ			
(1) ประเภทร่นดี	35	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	240
(2) ประเภทวิสกี	50	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	240
(3) ประเภทอื่นๆ	50	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	240
2.5 ชนิดสุราสามทับ			
(1) ที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรม การแปลงสภาพทั้งนี้ตามวิธีการที่ อธิบดีกำหนด	2	ลิตร	1.00
(2) ที่นำไปใช้ในการแพทย์เภสัชกรรม และ วิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ตามวิธีที่อธิบดีกำหนด	0.1	ลิตร	0.05
(3) อื่นๆ	10	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	6.00

(ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 120 ตอนที่ 7ก วันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2546)

หมายเหตุ

1. อัตราภาษีทั้งสุราผลิตในประเทศ และนำเข้ามาราชาอาณาจักร ใช้อัตราภาษีเดียวกัน
 2. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสุราจะต้องมีหน้าที่เสียภาษีเก็บเพิ่มเพื่อกระทรวงมหาดไทย 10 % ของภาษีสุรา
 3. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสุราจะต้องมีหน้าที่เสียเงินกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ 2 % ของภาษีสุรา
- อัตราภาษีสุราเป็นอัตราตามประกาศในกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493

บทที่ 4

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์เชิงพรรณนา และเชิงปริมาณ การศึกษาวิเคราะห์เชิงพรรณนาเป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับผลกระทบของนโยบายของรัฐในการปรับอัตราภาษีสุราและการใช้มาตรการของรัฐเพื่อจำกัดการบริโภคสุรา ส่วนการวิเคราะห์เชิงปริมาณศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ภาษีสุรากับตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

$$Y = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, D_1, D_2)$$

โดย

- Y = รายได้ภาษีสุรา
- X₁ = ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)
- X₂ = ราคาสุราขาว
- X₃ = ราคาสุราแม่โขง
- X₄ = จำนวนคดี
- X₅ = ค่าปรับ
- D₁ = ตัวแปรหุ่นแสดงการใช้มาตรการของรัฐบาลจากการปรับอัตราภาษีสุราในประเทศ
- D₂ = ตัวแปรหุ่นแสดงมาตรการห้ามขายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และห้ามขายสุราบริเวณสถานศึกษา สถานศึกษา และสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

รูปแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้จะศึกษาในการกำหนดรายได้ภาษีสุราจะใช้แบบจำลอง ดังนี้

$$\log Y = \alpha_0 + \beta_1 \log X_1 + \beta_2 \log X_2 + \beta_3 \log X_3 + \beta_4 \log X_4 + \beta_5 \log X_5 + \beta_6 D_1 + \beta_7 D_2 + u$$

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นรายไตรมาส สำหรับรายได้ภาษีสุรา และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ราคาสุราขาว ราคาสุราแม่โขงและค่าปรับ มีการปรับให้เป็นค่าที่แท้จริง โดยใช้ดัชนีราคาผู้บริโภครายไตรมาส โดยใช้ปี 2545 เป็นปีฐาน

ราคาสุราที่ใช้ในการศึกษา คือ ราคาสุราขาว ขนาดบรรจุ 0.625 ลิตร และราคาสุราปรุงพิเศษ “แม่โขง” 35 ดีกรี ขนาดบรรจุ 0.700 ลิตร โดยสุราทั้งสองชนิดนี้สังกัดในเครือของผู้ผลิตรายใหญ่ โดยเฉพาะสุราขาว มีปริมาณการชำระภาษีโดยเฉลี่ยร้อยละ 47 ของปริมาณการชำระภาษีของสุราทั้งหมด และมีรายได้ภาษีคิดเป็นร้อยละ 32 ของรายได้ภาษีทั้งหมด ส่วนสุราแม่โขงมียอดการจำหน่ายไม่สูงมากนักแต่เป็นที่รู้จักกันมานาน

จำนวนคดีและค่าปรับ มี 3 ประเภท คือ 1) คดีที่มีการเปรียบเทียบปรับ หมายถึงคดีที่มีโทษปรับสถานเดียว และผู้ต้องหาร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับของกรมสรรพสามิตให้ทำการเปรียบเทียบปรับ เพื่อคดีถึงที่สุด 2) คดีที่ส่งฟ้องศาล หมายถึง คดีที่มีโทษสูงกว่าการปรับ คือ จำคุก หรือกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ยินยอมชำระค่าปรับในคดีนั้น ๆ เพื่อศาลจะได้พิจารณาคดีพิพากษาลงโทษต่อไป 3) คดีที่ไม่มีตัวผู้ต้องหา หมายถึง ของกลางที่ไม่พบตัวผู้กระทำความผิดต้องลงบันทึกประจำวันเพื่อสืบสวนหาผู้กระทำความผิดต่อไป สำหรับการศึกษานี้จะใช้เพียงคดีที่มีการเปรียบเทียบปรับเท่านั้น เนื่องจาก คดีส่งฟ้องศาล และคดีที่ไม่มีตัวผู้ต้องหาหลายคดีอยู่ระหว่างดำเนินการ คดีไม่ถึงที่สุด จึงไม่มีจำนวนค่าปรับที่เป็นจริง

ในส่วนของอัตราภาษีรัฐบาลปรับอัตราภาษีสุราในช่วงปี พ.ศ. 2544 – 2551 รวม 5 ครั้ง คือ

- ครั้งที่ 1 วันที่ 27 มีนาคม 2544
- ครั้งที่ 2 วันที่ 24 ตุลาคม 2544
- ครั้งที่ 3 วันที่ 21 มกราคม 2546
- ครั้งที่ 4 วันที่ 6 กันยายน 2548
- ครั้งที่ 5 วันที่ 28 สิงหาคม 2550

ในการศึกษานี้กำหนดให้ Dummy เท่ากับ 0 ในไตรมาสที่ไม่มีการปรับอัตราภาษีและเท่ากับ 1 ในไตรมาสที่มีการปรับอัตราภาษี

มาตรการที่รัฐบาลใช้เพื่อจำกัดการบริโภคสุรา ใช้ศึกษาเพียงมาตรการห้ามขายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และห้ามขายสุราบริเวณสถานศึกษา ศาสนสถาน และสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ตามกฎกระทรวงว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุรา และการขายสุราสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 พ.ศ. 2548 ดังนั้นจึงกำหนดให้ Dummy เท่ากับ 1 ตั้งแต่ไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2548

รายงานนี้ไม่นำตัวแปรปริมาณการบริโภคมาศึกษา เนื่องจากการจัดเก็บภาษีสุราของกรมสรรพสามิต มีการจัดเก็บทั้งตามมูลค่า และตามปริมาณ มีผู้ประกอบการจำนวนมากกระจายทั่วประเทศ โดยยื่นชำระภาษี ณ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ที่สถานประกอบการนั้นตั้งอยู่ และรายงานผลการจัดเก็บไปยังกรมสรรพสามิตเป็นยอดรายได้ จึงไม่มีปริมาณการบริโภคมาใช้ในการศึกษา ในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา อีกทั้งปริมาณการบริโภคเป็นตัวแปรตามที่มีความสัมพันธ์กันเองกับรายได้ภาษีสุราซึ่งเป็นตัวแปรตามเหมือนกัน

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ปี	ไตรมาส	รายได้ภาษี (บาท)	GDP (พันล้านบาท)	ราคา สุราขาว (บาท)	ราคา แม่โขง (บาท)	จำนวน คดี(ราย)	ค่าปรับ (บาท)	ปรับ ภาษี	มาตร การ
2544	1	8,881,853,759	1,301,225.56	48.62	150.44	11,876	25,794,663	1	0
	2	9,202,603,681	1,260,107.25	48.11	151.15	11,635	22,619,205	0	0
	3	10,333,991,177	1,273,503.46	48.13	148.50	8,361	20,061,871	0	0
	4	14,539,627,698	1,332,588.48	48.40	149.94	8,988	40,980,716	1	0
2545	1	12,805,785,901	1,365,080.08	48.35	149.09	12,593	42,905,428	0	0
	2	13,255,950,835	1,325,184.00	48.00	148.33	10,179	38,670,867	0	0
	3	13,553,297,324	1,343,999.00	48.00	148.83	7,765	35,547,060	0	0
	4	17,752,660,742	1,417,837.97	47.71	148.61	6,077	29,387,935	0	0
2546	1	14,968,965,419	1,453,824.95	49.39	147.68	9,443	30,808,405	1	0
	2	15,236,504,667	1,400,293.92	49.15	149.25	10,382	31,906,714	0	0
	3	13,886,587,316	1,430,697.74	49.07	148.34	9,333	37,867,293	0	0
	4	19,549,171,041	1,529,610.57	48.92	144.97	7,845	31,603,700	0	0
2547	1	16,998,074,012	1,534,585.27	50.39	139.37	9,279	32,145,670	0	0
	2	15,053,385,893	1,501,506.27	49.79	137.25	10,203	33,998,036	0	0
	3	14,903,184,860	1,525,687.28	49.40	136.15	9,004	30,744,200	0	0
	4	17,375,525,611	1,642,483.16	49.32	132.48	8,790	31,560,513	0	0
2548	1	17,422,144,611	1,617,104.62	49.01	130.38	5,311	22,018,521	0	0
	2	18,172,551,113	1,562,990.77	48.01	127.73	7,033	31,636,460	0	0

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ปี	ไตรมาส	รายได้ภาษี (บาท)	GDP (พันล้านบาท)	ราคา สุราขาว (บาท)	ราคา แม่โขง (บาท)	จำนวน คดี(ราย)	ค่าปรับ (บาท)	ปรับ ภาษี	มาตร การ
	3	15,843,557,066	1,602,984.71	53.96	124.40	7,645	36,562,241	1	0
	4	14,275,891,285	1,704,674.66	53.70	124.56	7,357	46,022,810	0	1
2549	1	17,840,700,445	1,732,366.05	53.49	123.07	8,164	56,522,569	0	1
	2	16,903,495,607	1,649,797.09	52.25	120.08	8,827	60,842,546	0	1
	3	15,606,302,682	1,682,085.39	52.07	119.44	8,854	58,460,689	0	1
	4	20,636,884,456	1,780,246.97	51.99	120.68	7,023	52,292,562	0	1
2550	1	19,514,855,795	1,812,136.08	52.21	124.60	8,799	52,317,992	0	1
	2	17,146,580,047	1,735,890.60	51.28	120.85	9,058	45,374,348	0	1
	3	16,290,346,269	1,770,450.78	58.06	123.17	8,780	46,736,209	1	1
	4	19,578,690,810	1,921,066.77	57.25	122.59	8,704	67,803,623	0	1
2551	1	20,035,146,756	1,870,710.74	56.99	118.81	10,577	68,397,808	0	1
	2	17,570,184,702	1,854,504.73	56.10	116.20	9,789	56,998,874	0	1

ที่มา: จากการคำนวณ โดยใช้ปี 2545 เป็นปีฐาน

แหล่งข้อมูล

1. รายได้ภาษีสุรา ราคาสุราขาว ราคาสุราแม่โขง จำนวนคดีและค่าปรับ เก็บรวบรวมจากกรมสรรพสามิต
2. ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เก็บรวบรวมจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
3. การปรับอัตราภาษีสุรา เก็บรวบรวมจากกฎกระทรวง ซึ่งออกออกตามความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493
4. มาตรการห้ามขายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และห้ามขายสุราบริเวณสถานศึกษา ศาสนสถาน และสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง จากกฎกระทรวงว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุรา และการขายสุราสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 พ.ศ. 2548

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์

การศึกษาปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุราวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สมการถดถอยแบบ OLS ซึ่งแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่หนึ่ง ศึกษาปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา

ส่วนที่สอง ศึกษาผลกระทบจากมาตรการปรับอัตราภาษีของรัฐบาล

ส่วนที่สาม ศึกษาผลกระทบจากการใช้มาตรการของรัฐบาลเพื่อจำกัดการบริโภค

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสมการถดถอยแบบ OLS ปรากฏผล ดังนี้

$$\begin{array}{l} \log Y = -13.95 + 2.42 \log X_1 - 1.30 \log X_2 + 1.00 \log X_3 - 0.35 \log X_4 + 0.37 \log X_5 - 0.01 D_1 - 0.23 D_2 \\ \text{t-stat} \quad (-2.12) \quad (6.17) \quad (-2.07) \quad (2.17) \quad (-3.55) \quad (4.20) \quad (-0.18) \quad (-3.12) \end{array}$$

$$\text{R-squared} = 0.897111$$

$$\text{Adjusted R-squared} = 0.864374$$

$$\text{Durbin Watson} = 2.36$$

ผลการศึกษาตามแบบจำลองข้างต้น จะเห็นได้ว่า

1. ค่า R-squared : R^2 ได้ค่า $R^2 = 0.90$ แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงรายได้ภาษีสุราเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระต่างๆ ในแบบจำลองร้อยละ 90 และเกิดจากปัจจัยอื่นๆ อีกเพียงร้อยละ 10 จึงนับว่าสมการที่ได้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงรายได้จากการจัดเก็บรายได้ภาษีสุราได้ดี

2. ค่าของ Durbin Watson เพื่อทดสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กัน โดยตามแบบจำลอง ค่า explanatory variables เท่ากับ 7 และจำนวน observations เท่ากับ 30 ตั้งสมมติฐานหลักว่า ตัวคลาดเคลื่อนไม่มีความสัมพันธ์กันและสมมติฐานรอง ตัวคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กัน พบว่าจากการประมาณค่าตามแบบจำลอง ได้ค่า Durbin Watson เท่ากับ 2.36 ซึ่งตกอยู่ในพื้นที่อยู่ระหว่าง 2.034 – 3.074 แสดงว่า ค่าที่ได้ไม่สามารถตัดสินใจได้ ซึ่งอาจจะมี ความสัมพันธ์กันหรือตัวคลาดเคลื่อนไม่มีความสัมพันธ์กันก็ได้

3. ค่า t-statistic ที่คำนวณได้ปรากฏว่า ตัวแปรอิสระที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (มีค่า t-statistic เท่ากับ 6.17) ราคาสุราขาว (มีค่า t-statistic เท่ากับ -2.07) ราคาสุราแม่โขง (มีค่า t-statistic เท่ากับ 2.17) จำนวนคดี (มีค่า t-statistic เท่ากับ -3.55) ค่าปรับ (มีค่า t-statistic เท่ากับ 4.20) และมาตรการจำกัดการบริโภค (มีค่า t-statistic เท่ากับ -3.12) ส่วนมาตรการปรับอัตราภาษีไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1. ปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา

ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงรายได้ภาษีสุรามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ แต่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับราคาสุราขาว และมาตรการจำกัดการบริโภค ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษา นอกจากนี้รายได้ภาษีสุรายังมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับราคาสุราแม่โขงและค่าปรับ แต่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับจำนวนคดีด้วย ส่วนมาตรการปรับอัตราภาษีไม่เป็นปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เป็นตัวกำหนดรายได้ภาษีสุรา มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 2.42 ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 หมายความว่า เมื่อภาวะเศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้รัฐบาลจัดเก็บภาษีสุราได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.42 เมื่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวประชาชนมีรายได้และกำลังซื้อเพิ่มขึ้น การบริโภคสุราก็จะเพิ่มมากขึ้น รายได้ภาษีสุราจึงสูงตามไปด้วย ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ภาษีสุรา

2. ราคาสุราขาว

ราคาสุราขาวเป็นตัวกำหนดรายได้ภาษีสุรา มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -1.30 ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 หมายความว่า สุราขาวปรับราคาขายขึ้นตามการปรับอัตราภาษีเพื่อผลกระทบภาษีให้แก่ผู้บริโภค เมื่อสุราขาวปรับราคาขายเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้รัฐบาลจัดเก็บภาษีสุราได้ลดลงร้อยละ 1.30 แสดงว่าการปรับขึ้นราคาขายสุราขาวมีบทบาททำให้การบริโภคและรายได้ภาษีสุราลดลง เนื่องจาก ราคาสุราที่สูงขึ้นทำให้ผู้บริโภคลดการบริโภคลงหรือผู้บริโภคบางกลุ่มที่อาจเปลี่ยนไปบริโภคสุราหนีภาษีหรือสุราเถื่อน นอกจากนี้การกักตุนสินค้าสุราก่อนปรับอัตราภาษีก็มีผลกระทบทำให้รายได้ภาษีสุราลดลงด้วย ราคาสุราขาวจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับรายได้ภาษีสุรา

3. ราคาสุราแม่โขง

ราคาสุราแม่โขงเป็นตัวกำหนดรายได้ภาษีสุรา มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 1.00 ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 หมายความว่า เมื่อราคาปรับลดลงร้อยละ 1.00 ทำให้รัฐจัดเก็บรายได้ลดลงร้อยละ 1 แสดงว่าสุราแม่โขงมีปัญหาด้านการตลาด จากการที่ผู้บริโภคลดความนิยมลง ทำให้ผู้ประกอบการต้องใช้กลยุทธ์การตลาดด้านราคา เพื่อระดับประคองให้สุราแม่โขงอยู่ในตลาดต่อไปได้ โดยลดราคาและขอรับภาระภาษีไว้เสียเอง แต่ค่าความนิยมก็ยังไม่เพิ่มขึ้น จึงทำให้รายได้ภาษีสูราลดลงมาด้วย ราคาสุราแม่โขงจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ภาษีสุรา

4. จำนวนคดี

จำนวนคดีเป็นตัวกำหนดรายได้ภาษีสุรา มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -0.35 ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 หมายความว่า เมื่อมีการหนีภาษีเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้รัฐบาลจัดเก็บภาษีสุราได้ลดลงร้อยละ 0.35 แสดงว่าการหนีภาษีทำให้รายได้จากการจัดเก็บภาษีสูราลดลง จำนวนคดีจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับรายได้ภาษีสุรา

5. ค่าปรับ

ค่าปรับเป็นตัวกำหนดรายได้ภาษีสุรา มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.37 ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 หมายความว่า เมื่อมีการเปรียบเทียบปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้รัฐบาลจัดเก็บภาษีสุราได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.37 แสดงว่าการลงโทษผู้หนีภาษีมียกย่องทำให้รายได้จากการจัดเก็บภาษีสูราเพิ่มขึ้น ค่าปรับจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ภาษีสุรา

6. มาตรการจำกัดการบริโภค

มาตรการห้ามขายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และห้ามขายสุราบริเวณสถานศึกษา ศาสนสถาน และสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นตัวกำหนดรายได้ภาษีสุรา มีค่าเท่ากับ -0.23 ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 หมายความว่า เมื่อมีมาตรการจำกัดการบริโภคเพิ่มขึ้นจะทำให้รัฐบาลจัดเก็บภาษีสูราได้ลดลง แสดงว่ามาตรการจำกัดการบริโภคมียกย่องทำให้รายได้จากการจัดเก็บภาษีสูราลดลง เนื่องจากการบริโภคลดลง มาตรการจำกัดการบริโภคจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับรายได้ภาษีสูรา

2. ผลกระทบจากมาตรการปรับอัตราภาษีของรัฐบาล

มาตรการปรับอัตราภาษีสูรา นอกจากรัฐบาลจะมีมาตรการในการจัดเก็บภาษีสูราเพื่อจำกัดการบริโภคแล้ว รัฐบาลยังต้องการรายได้ภาษีสูราเพื่อไปพัฒนาประเทศและชดเชยต้นทุนทางสังคมในการจัดสรรรายได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดเก็บภาษีสูราเพื่อเข้ากองทุนสนับสนุนการ

สร้างเสริมสุขภาพโดยจัดเก็บร้อยละ 2 ของรายได้ภาษีสุรา ถ้ามีการจัดเก็บภาษีสุราได้มากขึ้นเงินที่จัดสรรเข้าสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (ส.ส.ส.) ก็เพิ่มขึ้นเช่นกันเพราะคิดจากฐานรายได้ภาษีสุรา เป็นต้น เพราะการปรับอัตราภาษีที่สูงขึ้นมีผลกระทบต่อผู้บริโภคที่จะต้องซื้อของแพงขึ้นตามหลักการผลกระทบให้กับผู้บริโภคเพื่อจำกัดการบริโภค ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลยังต้องการรายได้ที่เพิ่มขึ้นเพื่อพัฒนาประเทศ เป็นนโยบายที่มีความขัดแย้ง ในด้านการบริหารการจัดเก็บภาษีสุราเพื่อให้มีรายได้เป็นไปตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบจึงต้องนำกลยุทธ์ต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้การจัดเก็บรายได้ภาษีสุราเป็นไปตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด อีกทั้งสินค้าประเภทสุรา ยังมีลักษณะเป็นสินค้าที่ผู้บริโภคเลือกบริโภคตามความเคยชินหรืออาจเป็นสินค้าที่เข้าข่ายสิ่งเสพติดชนิดหนึ่ง ประกอบกับสุรามีหลายประเภทซึ่งสามารถทดแทนการบริโภคกันได้ โดยเลือกกรราคาสินค้าได้ตามที่ผู้บริโภคพึงพอใจ เมื่อมีการปรับอัตราภาษีรายได้ภาษีสุราจะลดลงในช่วงระยะเวลาแรก ๆ หลังจากการปรับอัตราภาษี เนื่องจากผู้ผลิตและผู้ขายกักตุนสินค้าก่อนการปรับอัตราภาษี แต่พอล่วงเลยมาช่วงระยะเวลาหนึ่งรายได้ภาษีสุรายังคงกลับมาสูงขึ้นดังเดิม โดยมีผลกระทบดังนี้

ผลกระทบต่อผู้บริโภคโดยรวม หลังปรับเพิ่มอัตราภาษี ระยะเวลาแรกผู้บริโภคในกลุ่มชนชั้นกลางส่วนใหญ่จะลดการบริโภคลง หรือเปลี่ยนแปลงการบริโภคจากสุราที่มีคุณภาพสูงมาบริโภคสุราที่มีคุณภาพลดลงมาแต่สามารถทดแทนกันได้ในระดับราคาที่ผู้บริโภคพอใจ เช่น ก่อนปรับอัตราภาษี ราคาสุราจอห์นนี่วอกเกอร์ ตรายี่ห้อ ขวดละ 800 บาท และสุราจอห์นนี่วอกเกอร์ ตรายี่ห้อ ขวดละ 500 บาท หลังปรับอัตราภาษีราคาสุราจอห์นนี่วอกเกอร์ ตรายี่ห้อ เพิ่มขึ้นเป็นขวดละ 1,000 บาท และสุราจอห์นนี่วอกเกอร์ ตรายี่ห้อ เป็นราคาขวดละ 800 บาท ผู้ที่เคยบริโภคสุราจอห์นนี่วอกเกอร์ ตรายี่ห้อ จะเปลี่ยนมาบริโภคสุราจอห์นนี่วอกเกอร์ ตรายี่ห้อ ตามงบประมาณเดิมที่เต็มใจจะจ่าย เป็นต้น แต่จะมีกลุ่มชนชั้นกลางบางกลุ่มที่ตัดสินใจหลบหนีภาษีเพื่อให้ได้สุราราคาเดิมและราคาเท่าเดิมหรือถูกกว่าที่เคยบริโภค เช่น ราคาสุราจอห์นนี่วอกเกอร์ ตรายี่ห้อ ขวดละ 800 บาท หลังปรับอัตราภาษี ปรับราคาเป็นขวดละ 1,000 บาท ในขณะที่ราคาซื้อของสุราจอห์นนี่วอกเกอร์ ตรายี่ห้อ หลบหนีภาษี ขวดละ 750 บาท เป็นต้น สำหรับกลุ่มชนชาวชนบทที่บริโภคสุราราคาต่ำ เช่น สุราขาวก็จะเลิกซื้อสุราที่เสียภาษีและหันมาผลิตสุราขึ้นบริโภค เองหรือที่เรียกว่า สุราเถื่อน

ผลกระทบต่อการผลิตและนำเข้าสุรา ผู้ผลิตและผู้นำเข้าสุราก็เป็นกลุ่มทุนขนาดใหญ่ที่มีอิทธิพลและมีบทบาทสำคัญต่อรัฐบาลมาก สามารถที่จะทราบนโยบายและมาตรการของรัฐบาลได้ล่วงหน้า ดังนั้นจึงเกิดมีการเก็งกำไรจากการกักตุนสินค้า โดยจะเร่งทำการผลิตและสั่งนำเข้าสุราเข้ามาเป็นจำนวนมากก่อนปรับอัตราภาษี และนำออกขายภายหลังจากการปรับอัตราภาษีแล้วในราคา

ใหม่ที่สูงขึ้น ดังนั้น มาตรการปรับอัตราภาษีของรัฐบาลจึงไม่กระทบต่อการผลิตและนำเข้าสุรากลักเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ผู้ผลิตและนำเข้าสุรารวมถึงร้านค้าที่จำหน่ายสุราทั้งร้านค้าส่งและร้านค้าปลีกเพื่อแสวงหากำไรจากการกักตุนสินค้า โดยที่รัฐบาลต้องสูญเสียรายได้ภาษีสุราบางส่วนไปเนื่องจากการกักตุนสินค้าสุราเพื่อเก็งกำไร ทำให้ผู้บริโภคต้องมาแบกรับภาระราคาที่เพิ่มขึ้นอย่างไม่เป็นธรรม

สรุปมาตรการปรับอัตราภาษีสุราไม่เป็นปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา

3. ผลกระทบจากการใช้มาตรการของรัฐบาลเพื่อจำกัดการบริโภค

มาตรการจำกัดการบริโภค เนื่องจากสุราเป็นสินค้าที่มีผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพอนามัยและส่งผลต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ก่อให้เกิดอุบัติเหตุและอาชญากรรมรวมทั้งความเดือดร้อนรำคาญแก่สังคม รัฐบาลจึงมีมาตรการห้ามขายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และห้ามขายสุราบริเวณสถานศึกษา ศาสนสถาน และสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้เกิดผลกระทบ ดังนี้

ผลกระทบต่อการบริโภคโดยรวม มาตรการนี้เป็นการควบคุมเพื่อจำกัดการบริโภคในกลุ่มของเยาวชนโดยห้ามขายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี มีบทลงโทษทางกฎหมายต่อทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย รวมถึงการพักใช้และเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราแก่ร้านค้าที่มีการกระทำผิด และห้ามขายสุราบริเวณสถานศึกษา โดยห้ามไม่ให้ออกใบอนุญาตขายสุราบริเวณสถานศึกษา ศาสนสถาน และสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อควบคุมการบริโภคสุราในกลุ่มเยาวชนและยังควบคุมการบริโภคในกลุ่มของผู้ใช้รถหรือผู้เดินทางโดยการห้ามขายสุราบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้ผู้ใช้รถเดินทางสัญจรหาซื้อสุราได้ยาก เป็นการส่งเสริมศีลธรรมอันดีของประชาชน ลดการเกิดอุบัติเหตุและอาชญากรรมรวมทั้งความเดือดร้อนรำคาญแก่สังคม ดังนั้นการใช้มาตรการของรัฐบาลเพื่อจำกัดการบริโภคโดยผลจากการศึกษาพบว่ามีผลกระทบต่อการบริโภคที่ทำให้รายได้ภาษีสูราลดลง

ผลกระทบต่อการผลิตและนำเข้าสุรา การใช้มาตรการของรัฐบาลเพื่อจำกัดการบริโภคเป็นการใช้มาตรการบังคับใช้ทางกฎหมายที่มีบทลงโทษตามกฎหมายเพื่อให้เกิดความเกรงกลัวภายในกลุ่มของเยาวชนและกลุ่มผู้เดินทางใช้รถสัญจร เกิดผลกระทบต่อการผลิตและนำเข้าสุราโดยผลการศึกษาพบว่าทำให้รายได้ภาษีสูราลดลง

สรุป มาตรการของรัฐบาลเพื่อจำกัดการบริโภคเป็นปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา

บทที่ 6

การอภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา ปรากฏว่า ผลกระทบมวลรวมในประเทศ ราคาสุราขาว ราคาสุราแม่โขง จำนวนคดี ค่าปรับ และมาตรการจำกัดการบริโภค เป็นปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มาตรการปรับอัตราภาษีไม่ได้เป็นปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุรา

ผลกระทบมวลรวมในประเทศ (GDP) มีความสัมพันธ์กับรายได้ภาษีสุรา ในทิศทางเดียวกัน โดยเมื่อผลกระทบมวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้รายได้ภาษีสุราเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.42 ราคาสุราขาวมีความสัมพันธ์กับรายได้ภาษีสุรา ในทิศทางตรงข้าม โดยเมื่อราคาสุราขาวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้รายได้ภาษีสูราลดลงร้อยละ 1.30 ราคาสุราแม่โขงมีความสัมพันธ์กับรายได้ภาษีสุราในทิศทางเดียวกัน โดยเมื่อราคาสุราแม่โขงเพิ่มร้อยละ 1 จะทำให้รายได้ภาษีสุราเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.00 จำนวนคดีมีความสัมพันธ์กับรายได้ภาษีสุรา ในทิศทางตรงข้าม โดยเมื่อจำนวนคดีเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้รายได้ภาษีสูราลดลงร้อยละ 0.35 ค่าปรับมีความสัมพันธ์กับรายได้ภาษีสุราในทิศทางเดียวกัน โดยเมื่อค่าปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้รายได้ภาษีสุราเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.37 มาตรการจำกัดการบริโภคมีความสัมพันธ์กับรายได้ภาษีสุรา ในทิศทางตรงข้าม ขณะที่การปรับอัตราภาษีไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ภาษีสุรา และราคาสุราแม่โขงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ผลกระทบจากมาตรการของรัฐบาลเพื่อจำกัดการบริโภค มาตรการห้ามขายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และห้ามขายสุราบริเวณสถานศึกษา ศาสนสถาน และสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นตัวกำหนดรายได้ภาษีสุรา มีค่าเป็นลบเท่ากับ -0.23 ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 หมายความว่าเมื่อมีมาตรการจำกัดการบริโภคจะทำให้รัฐบาลจัดเก็บภาษีสุราได้ลดลง แสดงว่ามาตรการจำกัดการบริโภคมีบทบาทและมีผลกระทบทำให้รายได้จากการจัดเก็บภาษีสูราน้อยลง เนื่องจากการบริโภคลดลง

ในระยะสั้นมาตรการทางภาษีอาจไม่มีผลต่อรายได้ภาษีสุราที่จัดเก็บได้แต่ในระยะยาว ผู้บริโภคจะกลับมาบริโภคสุราเหมือนเดิม เนื่องจากสุรายังมีลักษณะเป็นสินค้าที่ผู้บริโภคเลือก

บริโภคตามความเคยชินหรืออาจเป็นสินค้าที่เข้าข่ายสิ่งเสพติดชนิดหนึ่งผู้บริโภคก็จะกลับมาบริโภคเหมือนเดิม ดังจะเห็นได้จากรายได้ภาษีสุราที่เพิ่มขึ้น โดยตลอด (ตารางที่ 1.1) และ (ตารางที่ 3.2)

ข้อดีของมาตรการปรับอัตราภาษีของรัฐบาลคือช่วยให้รายได้ภาษีสุราเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้รัฐบาลมีรายได้เพื่อที่จะนำไปพัฒนาประเทศและชดเชยต้นทุนทางสังคมในการจัดสรรรายได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดเก็บภาษีสุราเพื่อเข้ากองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นต้น ส่วนข้อเสียคือไม่สามารถลดปริมาณการบริโภคสุราลงได้แต่กลับเป็นช่องทางให้ผู้ได้รับอนุญาตผลิตและนำเข้าสุราแสวงหาผลประโยชน์จากการปรับอัตราภาษีโดยการกักตุนสินค้าเพื่อเก็งกำไร ทำให้ผู้บริโภคต้องแบกรับภาระเพิ่มขึ้น ทั้งที่รัฐบาลก็ไม่ได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นจากการปรับอัตราภาษีในระยะแรก

สำหรับมาตรการของรัฐบาลเพื่อจำกัดการบริโภคเป็นการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการบริโภคในกลุ่มของเยาวชนและกลุ่มผู้ใช้รถจักรยานยนต์ โดยมีบทกำหนดโทษไว้ทั้งผู้ขายและผู้ซื้อทำให้ผู้บริโภคกลุ่มนี้เกิดความเกรงกลัวกฎหมาย จึงเลิก หยุค หรือลดการบริโภคลงตรงเท่าที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยังกวัดขั่นดูแลอย่างเข้มงวดและสม่ำเสมอ

ข้อดีของมาตรการของรัฐบาลเพื่อจำกัดการบริโภคคือเป็นการส่งเสริมสุขอนามัยและเสริมสร้างศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งยังช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุและอาชญากรรมรวมถึงความเคียดแค้นรำคาญแก่สังคมด้วย ส่วนข้อเสียคือเป็นการลดรอนสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน และทำให้รายได้ภาษีสุราลดลง รัฐบาลจึงต้องสูญเสียรายได้ที่จะนำไปพัฒนาประเทศ

สรุป

ปัจจัยในการกำหนดรายได้จากการจัดเก็บภาษีสุรา ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ ดังนี้

- 1) ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ เนื่องจากรายได้ภาษีสุราขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจ คือเมื่อเศรษฐกิจขยายตัวประชาชนมีรายได้เพิ่มก็จะบริโภคเพิ่ม ทำให้รายได้ภาษีสุราเพิ่มขึ้นด้วย ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศเป็นปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุราที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน
- 2) ราคาสุราขาวมีการปรับราคาให้สูงขึ้นตามการปรับอัตราภาษีสุราทำให้ประชาชนลดการบริโภคลง รายได้ภาษีสุราจึงลดลง ดังนั้น ราคาสุราขาวเป็นปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุราที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงข้าม
- 3) ราคาสุราแม่โขงมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกับรายได้ภาษีสุรา เป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจาก สุราแม่โขงมีปัญหาด้านการตลาดที่ทำให้ผู้บริโภคลดความนิยมลงผู้ได้รับอนุญาตทำสุราจึงลดราคาเพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจและยอมรับภาษีไว้เสียเอง รัฐบาลจึงมีรายได้ลดลง
- 4) จำนวนคดี เป็นตัวชี้วัดการกระทำผิด (หนีภาษี) คือเมื่อมีการหนีภาษีมากก็จะทำให้รายได้

ภาษีสุราลดลง จำนวนคดีจึงเป็นปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุราที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงข้าม 5) ค่าปรับ ถือเป็นรายได้ของรัฐอีกประเภทหนึ่งที่ได้จากการลงโทษผู้กระทำผิดหนีภาษี และทำให้ประชาชนหันกลับมาบริโภคสุราที่ชำระภาษีแล้วเพิ่มขึ้น ดังนั้น ค่าปรับจึงเป็นปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุราที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน 6) มาตรการจำกัดการบริโภค เพื่อควบคุมและจำกัดการบริโภคสุรา โดยห้ามขายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และห้ามขายสุราบริเวณสถานศึกษา ศาสนสถาน และสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง การบริโภคจากประชาชนกลุ่มที่ถูกห้ามลดลง ทำให้รายได้ภาษีสูราลดลง ดังนั้น มาตรการจำกัดการบริโภคจึงเป็นปัจจัยในการกำหนดรายได้ภาษีสุราที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงข้าม

ข้อเสนอแนะ

จากศึกษาพบว่า รัฐบาลต้องการที่จะหารายได้จากรายได้ภาษีสุราแต่ในขณะเดียวกัน รัฐบาลต้องควบคุมการบริโภคสุราด้วย ดังนั้น ถ้าหากรัฐบาลมุ่งจัดเก็บภาษีสุราเพื่อรายได้มากกว่าที่จะควบคุมการบริโภค คุณภาพสังคมย่อมด้อยลง และในทางกลับกันหากรัฐมีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมหรือส่งเสริมให้ได้ผลทางคุณภาพสังคมมากเกินไป ผลประโยชน์ในด้านรายได้ย่อมลดลงไปเช่นกัน รัฐบาลต้องคำนึงถึงประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบจากการดำเนินนโยบาย นอกจากนี้มาตรการปรับอัตราภาษีที่มีผลกระทบต่อราคาขายปลีกทำให้ผู้บริโภค มีโอกาสเลือกที่จะทดแทนการบริโภค กล่าวคือผู้บริโภคเลือกที่จะบริโภคสุราที่มีราคาถูกกว่าและเป็นสินค้าชนิดเดียวกัน เห็นได้ว่าราคาสุราแม่โขงไม่เป็นไปตามการปรับอัตราภาษีคือไม่ปรับราคาขายขึ้นตามอัตราภาษีที่ปรับขึ้นแต่กลับปรับราคาขายให้ลดลงหรือคงเดิมไว้เพื่อการตลาดทำให้ผู้บริโภคลดการบริโภคสุราอื่นที่คล้ายกันและหันมาบริโภคสุราแม่โขงทดแทนสุราอื่นที่ขึ้นราคาตามการปรับอัตราภาษี และอีกหนึ่งทางเลือกของผู้บริโภคคือ บริโภคสุราที่หนีภาษี ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาถึงจุดดุลยภาพเพื่อหาค่าทดแทนการบริโภคเพื่อสามารถใช้เป็นข้อมูลในการบริหารการจัดหารายได้และการวางแผนการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดกฎหมายสรรพสามิตต่อไป

รายได้ภาษีสุรา หรือปริมาณการบริโภคสุรารวมมีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงอยู่ในบางช่วงระยะเวลาซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ในช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรที่จะมีการบริโภคสุราสูง คือในช่วงระยะเวลานี้ถึงแม้มีการปรับขึ้นอัตราภาษีสุราแต่การบริโภคก็ไม่ลดลง และในช่วงเข้าพรรษาการบริโภคสุราจะน้อยลง คือ แม้จะไม่มีมาตรการใด ๆ การบริโภคสุราก็ลดลงและที่เกิดจากปัจจัยภายใน ได้แก่ การกักตุนสินค้าสุราเพื่อเก็งกำไรในช่วงก่อนปรับอัตราภาษีสุราคือ ผู้ผลิตและผู้นำเข้าสุราเร่งทำการผลิตและนำเข้าเป็นจำนวนมากเพื่อชำระภาษีสุราล่วงหน้าใน

อัตราเดิม ทำให้รายได้ภาษีสุราเพิ่มขึ้นช่วงก่อนปรับใช้อัตราภาษีสุราใหม่ ต่อมารายได้ภาษีสุราจะลดลงเมื่อเริ่มใช้อัตราภาษีใหม่เพราะการนำสุราที่กักตุนออกจำหน่าย รวมถึงจากการบริหารการจัดเก็บภาษีของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น การเร่งรัดหารายได้จากการจัดเก็บภาษีสุราของรัฐบาลในช่วงที่รายได้ภาษีสุราเกิดตกต่ำ ซึ่งทำให้รายได้ภาษีสุราไม่เป็นไปตามกลไกตลาด

แนวทางแก้ปัญหาในเรื่องนี้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าควบคุมและป้องกันการกักตุนสินค้าเพื่อเก็งกำไรอย่างจริงจัง เพื่อให้ราคาสุราเป็นไปตามกลไกตลาด รัฐบาลก็จะได้รับรายได้จากภาษีสุราอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยและประชาชนก็ได้รับความเป็นธรรมจากราคาสุรา อีกทั้งรัฐบาลยังสามารถนำราคาสุราและรายได้ภาษีสุราที่แท้จริงมาใช้กำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ผลคดีและค่าปรับ จากรายงานผลคดีที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ยังไม่สามารถเปรียบเทียบกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันได้ เนื่องจากปัญหาความล้มสมัยของพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ที่บัญญัติใช้มานานแล้วไม่เป็นปัจจุบันทั้งในส่วนเนื้อหาการกระทำผิดและบทลงโทษ ทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้ยากและผู้ต้องหาที่ไม่เกรงกลัวกฎหมายเนื่องจากมีบทลงโทษที่เบา ดังนี้

- ในส่วนของเนื้อหากฎหมาย เช่น มาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 บัญญัติว่า “ผู้ใดขายหรือนำออกแสดงเพื่อขายซึ่งสุราที่รู้ว่าทำขึ้นโดยฝ่าฝืน ม. 5” การนำออกแสดงเพื่อขาย หมายถึง ต้องนำออกแสดงเสนอขายในสถานที่จัดไว้เพื่อขายโดยเฉพาะ แต่ในความเป็นจริงแล้วสุราที่ผิดกฎหมายผู้ขายจะนำไปหลบซ่อนไว้ในที่ลับตาเพื่อให้ยากแก่การตรวจค้นของเจ้าหน้าที่หรือบางที่ถึงกับขุดหลุมฝังไว้ในอกบริเวณบ้าน เป็นต้น ดังนั้น บทบัญญัติของกฎหมายจึงไม่ครอบคลุมเพียงพอที่จะเอาผิดในเรื่องนี้ ซึ่งควรต้องแก้ไขกฎหมายจากคำว่า “นำออกแสดงเพื่อขาย” มาใช้เป็น “มีไว้เพื่อขาย” เป็นต้น

- ในส่วนของบทกำหนดโทษที่เบาจนเกินไป เช่น มาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 บัญญัติว่า “ผู้ได้รับอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 (ขาย สุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร) หรือประเภทที่ 4 (ขายสุราที่ทำในราชอาณาจักรครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร) จะขายสุราได้แต่เฉพาะภายในเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง (11.00 – 14.00 และ 17.00 – 24.00) บทกำหนดโทษตาม มาตรา 41 “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 20 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท เป็นต้น

- ส่วนในด้านการตรวจสอบภาษีและประเมินภาษีกับผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตและผู้นำเข้าสุรา ที่กระทำผิดตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ก็ไม่มีบัญญัติไว้ ปัจจุบันจึงไม่สามารถตรวจสอบและประเมินภาษีสุราได้ ทำให้ผู้ผลิตและนำเข้าสุราไม่เกรงกลัวต่อความผิด

- แนวทางแก้ปัญหาในเรื่องนี้สามารถกระทำได้โดยการนำสินค้าสุราบรรจุเข้าไว้ใน พิภคอัตราภาษีสรรพสามิต ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 ที่มีความทันสมัยและ เป็นปัจจุบันมากกว่า แต่ยังเป็นเรื่องที่ทำได้ยากเพราะมีการคัดค้านและขัดขวางการแก้ไข กฎหมายดังกล่าวจากผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีอิทธิพลทั้งในด้านการเงินและการเมือง จึงเป็นปัญหา ของผู้บริหารในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรัฐบาลที่จะต้องหาแนวทางเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าวนี้ ให้ได้ต่อไป

สำหรับผลกระทบจากเขตการค้าเสรี (Free Trade Area) ต่อการจัดเก็บรายได้ภาษีสุรา ซึ่งเป็นข้อตกลงในการลดอัตราภาษีศุลกากรหรืออากรขาเข้า กล่าวคือ ฐานภาษีที่ใช้ในการจัดเก็บ ภาษีสุราขาเข้าแล้วถ้ามีการลดอากรขาเข้าจะมีผลให้รายได้ภาษีสูราลดลง แต่อย่างไรก็ตาม โครงสร้างภาษีสุราจะมีการจัดเก็บทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณ เมื่อมูลค่าราคา C.I.F ลดลง รายได้ ภาษีสุราอาจจะต้องจัดเก็บตามปริมาณ ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาถึงการกำหนดอัตราภาษีที่เหมาะสม ทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณเพื่อเป็นการชดเชยรายได้ที่ลดลงจากการลดอัตราภาษีศุลกากร

การศึกษานี้มีข้อจำกัด คือ ไม่ได้แยกประเภทสุรา รายได้ภาษีสุราที่นำมาใช้ในการ ศึกษาเป็นรายได้ภาษีสูรารวมทุกประเภท ซึ่งตามข้อเท็จจริงแล้วลักษณะของสุราแต่ละประเภท จะแตกต่างกัน ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนดังกล่าว หรือศึกษาแยกแต่ ละประเภท คือ ประเภทสุรขาว สุราผสม สุราพิเศษ สุราปรุงพิเศษ เบียร์ สุราแช่และสุรากลั่นชุมชน

ข้อจำกัดอีกอย่างหนึ่งก็คือ การศึกษานี้ไม่ได้นำปริมาณการบริโภคสุรามาศึกษาควบคู่ ไปกับรายได้ภาษีสุรา ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนดังกล่าวเพื่อให้มีการ เปรียบเทียบกันระหว่างปริมาณการบริโภคสุรากับรายได้ภาษีสูราว่าสอดคล้องกันหรือไม่ด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 กระทรวงการคลัง
กรมสรรพสามิต กรุงเทพมหานคร 2544 - 2550

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม “การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจายรายได้”
หน้า 120 — 130, 136 — 140 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร 2538

เจริญ สร้างถิ่น ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และสังคมจากการผลิตสุราเดือนในเขตอำเภอ
สันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ การค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต เศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ 2541

ญาติ เบญจศักดิ์กุล ความสามารถและความพยายามในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร 2546

เทียนฉาย กิระนันท์ สังคมศาสตร์วิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
2525

พรรณนา ช่างเพชร ผลกระทบของภาษีต่ออุปสงค์สุราผลไม้ไทย และสุราผลไม้
ต่างประเทศ วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
2544

ไพจิตร ศรียุครัตน์ โครงสร้างตลาดและปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ของเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ในประเทศไทย วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต เศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร (2544)

มีทนา พฤษะรัตนันท์ ทิศทางการพัฒนาคุณภาพสุราชุมชน กรมสรรพสามิต
กรุงเทพมหานคร 2547

เรณู รื่นกลิ่น ความเป็นมาของนโยบายสุราเสรี กรมสรรพสามิต กรุงเทพมหานคร
2542

ศิวาลัย พิมลจิตตฤกษ์ การวิเคราะห์รายรับรายจ่ายและความพยายามในการจัดเก็บภาษี
อากรของเทศบาลนครสวรรค์ การศึกษาค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต เศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช นนทบุรี 2547

ขมาพร บัวอ่อน การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศไทย การศึกษาค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี 2548

สถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธ์ รวมกฎหมายสรรพสามิต สำนักพิมพ์สุตรไพศาล กรุงเทพมหานคร 2546

สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า ดัชนีราคาผู้บริโภค กระทรวงพาณิชย์ กรุงเทพมหานคร 2544—2551

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ กรุงเทพมหานคร 2544—2551

เอนก เขียรถาวร การคลังรัฐบาล มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร 2524

เอนก เขียรถาวร เศรษฐศาสตร์ภาษีอากร 2 มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร 2528

Choudhry, Nurun. N. 1975. A Study of Elasticity of The West Malaysian Income Tax System 1964-1970. International Monetary Fund Staff-Papers 12 (July): 494-509

ภาคผนวก
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ตารางที่ 4 GDP, รายได้ภาษีสุรา, จำนวนคดี, ค่าปรับ ตั้งแต่ปี 2544 – ไตรมาสที่ 2 ปี 2551

ปี	ไตรมาส	GDP at Current market price (พันล้านบาท)	รายได้ภาษีสุรา (บาท)	ราคาสุราขาว ขนาด 0.625 ลิตร (บาท/ขวด)	ราคาขายสุราแม่โขง ขนาด 0.700 ลิตร (บาท/ขวด)	คดี (ราย)	ค่าปรับ (บาท)
2544	1	1,284,700	8,769,054,216.36	48	148.53	11,876	25,467,071.21
	2	1,257,209	9,181,437,693.28	48	150.80	11,635	22,567,181.37
	3	1,270,065	10,306,089,401.75	48	148.10	8,361	20,007,704.39
	4	1,321,528	14,418,948,788.91	48	148.70	8,988	40,640,576.93
2545	1	1,355,115	12,712,303,664.57	48	148.00	12,593	42,592,218.65
	2	1,325,184	13,255,950,835.94	48	148.33	10,179	38,670,867.92
	3	1,343,999	13,553,297,324.23	48	148.83	7,765	35,547,060.72
	4	1,426,345	17,859,176,707.20	48	149.50	6,077	29,564,263.31
2546	1	1,471,707	15,153,083,694.63	50	149.50	9,443	31,187,348.93
	2	1,424,519	15,500,096,198.47	50	151.83	10,382	32,458,700.32
	3	1,457,881	14,150,432,475.56	50	151.16	9,333	38,586,771.82
	4	1,563,262	19,979,252,804.58	50	148.16	7,845	32,298,982.12
2547	1	1,583,692	17,542,012,381.23	52	143.83	9,279	33,174,331.94
	2	1,568,023	15,720,250,888.28	52	143.33	10,203	35,504,149.15
	3	1,606,091	15,688,582,702.56	52	143.33	9,004	32,364,420.29
	4	1,731,670	18,319,016,651.79	52	139.67	8,790	33,274,248.96
2548	1	1,715,748	18,484,895,433.19	52	138.33	5,311	23,361,651.19
	2	1,692,719	19,680,872,856.35	52	138.33	7,033	34,262,286.23
	3	1,782,519	17,618,035,457.71	60	138.33	7,645	40,657,213.06
	4	1,904,633	15,950,453,332.96	60	139.17	7,357	51,421,285.89
2549	1	1,943,195	20,011,913,689.29	60	138.05	8,164	63,401,365.89
	2	1,894,462	19,410,284,005.63	60	137.89	8,827	69,865,495.96
	3	1,938,267	17,983,142,580.90	60	137.63	8,854	67,364,252.33
	4	2,054,405	23,814,964,662.49	60	139.27	7,023	60,345,616.57

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปี	ไตรมาส	GDP at Current market price (พินล้านบาท)	รายได้ภาษีสุรา (บาท)	ราคาสุราขาว ขนาด 0.625 ลิตร (บาท/ขวด)	ราคาขายสุราแม่โขง ขนาด 0.700ลิตร (บาท/ขวด)	คดี (ราย)	ค่าปรับ (บาท)
2550	1	2,082,688	22,428,423,765.54	60	143.20	8,799	60,129,068.93
	2	2,030,992	20,061,498,655.51	60	141.40	9,058	53,087,987.74
	3	2,073,729	19,080,882,586.01	68	144.27	8,780	54,742,121.61
	4	2,281,651	23,253,611,075.40	68	145.60	8,704	80,530,363.27
2551	1	2,297,794	24,609,170,760.89	70	145.93	10,577	84,013,028.14
	2	2,314,051	21,924,076,472.00	70	145.00	9,789	71,123,196.00

ที่มา: ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2544-2551.

รายได้ภาษีสุรา, ราคาสุราขาว, ราคาสุราแม่โขง, คดี และค่าปรับ กรมสรรพสามิต 2544-2551.

ตารางที่ 5 ดัชนีราคาผู้บริโภค

ปี	ไตรมาส	ดัชนีราคาฐานปี45
2544	1	98.73
	2	99.77
	3	99.73
	4	99.17
2545	1	99.27
	2	100.00
	3	100.00
	4	100.60
2546	1	101.23
	2	101.73
	3	101.90
	4	102.20
2547	1	103.20
	2	104.43
	3	105.27
	4	105.43
2548	1	106.10
	2	108.30
	3	111.20
	4	111.73
2549	1	112.17
	2	114.83
	3	115.23
	4	115.40

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ปี	ไตรมาส	ดัชนีราคาฐานปี45
2550	1	114.93
	2	117.00
	3	117.13
	4	118.77
2551	1	122.83
	2	124.78

ที่มา : สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ 2544-2551.

ผลการวิเคราะห์จากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

Dependent Variable: LOG(Y)

Method: Least Squares

Date: 07/18/08 Time: 12:57

Sample(adjusted): 2001:1 2008:2

Included observations: 30 after adjusting endpoints

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-13.94694	6.574666	-2.121315	0.0454
LOG(X1)	2.418186	0.391753	6.172738	0
LOG(X2)	-1.296324	0.62552	-2.072394	0.0501
LOG(X3)	0.997146	0.459335	2.170844	0.041
LOG(X4)	-0.350225	0.098722	-3.547604	0.0018
LOG(X5)	0.367036	0.087426	4.198255	0.0004
D1	-0.008217	0.045991	-0.178674	0.8598
D2	-0.22789	0.073071	-3.118741	0.005

R-squared	0.897111	Mean dependent var	23.46569
Adjusted R-squared	0.864374	S.D. dependent var	0.211429
S.E. of regression	0.077864	Akaike info criterion	-2.044532
Sum squared resid	0.133381	Schwarz criterion	-1.670879
Log likelihood	38.66797	F-statistic	27.40324
Durbin-Watson stat	2.362483	Prob(F-statistic)	0

Estimation Command:

LS LOG(Y) C LOG(X1) LOG(X2) LOG(X3) LOG(X4) LOG(X5) D1 D2

Estimation Equation:

$$\text{LOG}(Y) = C(1) + C(2)*\text{LOG}(X1) + C(3)*\text{LOG}(X2) + C(4)*\text{LOG}(X3) + C(5)*\text{LOG}(X4) + C(6)*\text{LOG}(X5) + C(7)*D1 + C(8)*D2$$

Substituted Coefficients:

$$\text{LOG}(Y) = -13.94694015 + 2.418186302*\text{LOG}(X1) - 1.296324*\text{LOG}(X2) + 0.997146*\text{LOG}(X3) - 0.3502254325*\text{LOG}(X4) + 0.367036021*\text{LOG}(X5) - 0.008217353895*D1 - 0.2278898387*D2$$

กฎกระทรวงว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราและการขายสุราสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 พ.ศ. 2548

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 47 (4) แห่งพระราชบัญญัติสุราพ.ศ. 2493 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม

โดยพระราชบัญญัติสุรา(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2510อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา29ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 35 มาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้กฎกระทรวงนี้

"สถานศึกษา" หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

"ศาสนาสถาน" หมายความว่า วัดตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์มีสยิตตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม วัดบาทหลวงตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะฐานะของวัด บาทหลวงโรมันคาทอลิกในกรุงเทพฯตามกฎหมาย หรือสถานที่ประกอบศาสนกิจในนิกายหรือศาสนาอื่น

"สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง" หมายความว่า สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

ข้อ 2 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 ตามมาตรา 19 มีดังต่อไปนี้

- (1) สถานที่ขายสุราต้องไม่ตั้งอยู่ในบริเวณสถานศึกษาหรือศาสนสถานรวมทั้งบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษาหรือศาสนสถาน
- (2) สถานที่ขายสุราต้องไม่ตั้งอยู่ในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- (3) สถานที่ขายสุราต้องไม่ตั้งอยู่ในบริเวณสถานที่ที่เคยถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา เว้นแต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี
- (4) ผู้ขอรับใบอนุญาตขายสุราต้องไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา เว้นแต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตขายสุราเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคล ผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวหรือไม่เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทน

ของนิติบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว

ข้อ 3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการขายสุราตามใบอนุญาตขายสุราตามมาตรา 19 สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 มีดังต่อไปนี้

- (1) ต้องไม่ขายสุราให้แก่เด็กที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
- (2) ต้องไม่ขายสุราในบริเวณสถานศึกษาหรือศาสนสถาน รวมทั้งบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษาหรือศาสนสถาน
- (3) ต้องไม่ขายสุราในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- (4) ต้องไม่ขายสุราในบริเวณสถานที่ที่เคยถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราเว้นแต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

ข้อ 4 ความในข้อ 3 (2) และ (3) มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 ที่ได้รับใบอนุญาตขายสุราในบริเวณตามข้อ 3 (2) หรือ (3) อยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับจนกว่าใบอนุญาตสิ้นอายุ หรือผู้ได้รับใบอนุญาตนั้นถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือเลิกกิจการแล้วแต่กรณี

ให้ไว้ ณ วันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548

(ลงชื่อ) ทนง พิทยะ

(นายทนง พิทยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายสุริยะ พุ่มน้อย
วัน เดือน ปีเกิด	9 มกราคม 2507
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองฯ จังหวัดชุมพร
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2548
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 10
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บริหารงานสรรพสามิต 7